

ZURNAL 30

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 19

• 2. července 2010

V čísle:

Podnikatelský inkubátor slavil • **S rektorem UP o finanční situaci univerzity** • **Unikátní metoda čištění vody vyvinuta na UP** • **Vítězné práce literární soutěže** • **Anketa Kam v létě?** • **Fotoreportáž z promoci**

• **Cena Františka Palackého je oceněním vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury, které přispívají k prestiži České republiky a Univerzity Palackého. Jejím v pořadí sedmým laureátem se stal in memoriam prof. ThDr. kardinál Tomáš Josef Špidlík, SJ, dr.h.c. et mult. Cenu převzal 23. 6. v sále Arcibiskupství olomouckého z rukou rektora UP P. František Hylmar, SJ, provinciál české provincie Tovaryšstva Ježíšova.**

Další informace na této straně a na str. 8

-red-, foto -mo- ▶

První Zlatá promoce na Lékařské fakultě UP

Sejít se po padesáti letech od ukončení studia na své alma mater – takovou příležitostí je „zlatá promoce“. K Přírodovědecké fakultě, která tuto ojedinělou akci pořádá již od roku 2006, se letos poprvé připojila i Lékařská fakulta. Její „zlatí“ absolventi, kteří ukončili svá studia v roce 1960, se 25. 6. sešli v aule FF UP ke slavnostnímu aktu spolu s rektorem UP prof. Miroslavem Mašláňem, děkanem prof. Zdeňkem Kolářem a dalšími představiteli Lékařské fakulty.

Před padesáti lety na LF UP promovalo 126 absolventů studijních oborů Všeobecné lékařství a Zubní lékařství a na letošní slavnostní událost jich dorazila téměř polovina. Do Olomouce při této příležitosti přijeli také lékaři z různých koutů republiky i celého světa.

„Jsem hrdý na naše absolventy, protože návrh na tuto akci vzešel od nich. Sami nás oslovili, zda bychom nebyli ochotni uspořádat Zlatou promoci,“ uvedl děkan pro rozvoj a vnější vztahy LF prof. Vladimír Mihál. „Je vidět, že jejich vztah k univerzitě je velmi silný, že nezapomněli na to, odkud vzešli. Zároveň je to také velmi užitečné i pro samotnou fakultu. Mnoho našich absolventů jsou špičkoví odborníci ve svých oborech a my se od nich dovidáme spoustu zajímavých zkušeností a poznatků. Osobně považuji intenzivní kontakt s absolventy za velmi důležitý, je to v podstatě nejlepší způsob evaluace naší činnosti a pomáhá nám to například i při sestavování curricula. Rádi bychom tuto tradici udrželi i do budoucna,“ dodal prof. Mihál.

-red-, -chat-, foto S. Klesnil

Cena Františka Palackého in memoriam: kardinál Tomáš Josef Špidlík, SJ

■ **Cena Františka Palackého, nejvyšší ocenění udělované Univerzitou Palackého v Olomouci, bylo in memoriam uděleno prof. ThDr. kardinálovi Tomáši Josefovi Špidlíkovi, SJ, dr.h.c. et mult, významné osobnosti českého a evropského duchovního života. Slavnostní předání proběhlo 23. 6. v sále Arcibiskupství olomouckého za účasti představitelů UP, české provincie Tovaryšstva Ježíšova, Arcibiskupství olomouckého, zástupců Neratovic a Hodslavic a dalších hostů.**

Kardinál Tomáš Špidlík, mj. také držitel čestného doktorátu UP, zemřel v polovině dubna letošního roku ve věku 90 let. Ještě před svou smrtí se stihl dozvědět, že byl vybrán Výborem pro udělení Ceny Františka Palackého, aby se stal sedmým laureátem tohoto ocenění v historii univerzity. Ve své odpovědi tehdy mimo jiné napsal: „Tolik let jsem prožil v potulkách po světě, pozornost ze staré vlasti starému poutníku ohřeje srdce.“

Kardinál Špidlík byl mimořádně váženou a uznávanou osobou nejen v české katolické církvi, ale i v celém křesťanském světě. Byl nejvýznamnějším českým teologem, světově proslulým znalcem spirituality křesťanského Východu, významným představitelem ekumenického úsilí a uznávaným reprezentantem a propagátorem české kultury. Napsal desítky vědeckých knih, stovky odborných

článků, ale byl také autorem pohádek a básní. Jeho knihy vyšly ve 24 jazycích včetně arabštiny a korejštiny.

Ocenění předal rektor UP prof. Miroslav Mašláň, který připomněl osobnost kardinála Špidlíka také jako člověka vzácného srdce a neutuchající snahy o rozvoj vzdělanosti, poznání a duchovního života, stejně jako porozumění mezi lidmi i národy. P. František Hylmar, SJ, provinciál české provincie Tovaryšstva Ježíšova, který cenu převzal, pak zdůraznil význam Ceny Františka Palackého jako ocenění nejen kardinálova díla, ale i jeho intenzivního hledání víry a duchovního rozměru člověka. Díky univerzitě za poctu pro kardinála Špidlíka vyjádřil rovněž Mons. Jan Graubner, olomoucký arcibiskup, který také připomněl jeho umění předávat a vysvětlovat hluboké myšlenky způsobem

Dokončení na str. 8

Olomoucí proběhli účastníci mezinárodního půlmaratónu.

Byl mezi nimi i rektor UP

■ Minulou sobotu se v Olomouci uskutečnil historicky první Volkswagen olomoucký 1/2Maraton. Partnerem akce s mezinárodní účastí a podle pravidel atletické federace IAHF byla také Univerzita Palackého, jejíž rektor, prof. Miroslav Mašláň, se jednadvacet kilometrů dlouhého závodu zúčastnil také. „Bohužel jsem dostal před 15. kilometrem křeč do nohy, takže zbytek závodu jsem více méně šel,“ uvedl ke své účasti prof. Mašláň, který si přesto pochvaloval trať diváckou podporu. Kromě rektora UP, který skončil na 951. místě, se závodu zúčastnili i další zástupce univerzitní obce; např. dr. Pavel Kliment z Katedry sociologie a andragogiky FF UP, který doběhl jako 304., či Mgr. Radek Palaščík, vedoucí Oddělení komunikace UP, který v závodu na 10 km obsadil 106. příčku. Univerzita zajistila také téměř padesát dobrovolníků, kteří pomáhali s organizací v den závodu.

Ojedinělost akce potvrdil počet účastníků – do Olomouce přijelo změřit své síly přes 1 600 profesionálních i amatérských běžců z 23 zemí světa.

Více informací na www.olomouckypulmaraton.cz.

-mar-, foto M. Hronová

Velvyslanec státu Izrael Yaakov Levy navštívil UP

■ V průběhu své návštěvy Olomouce se 10. 6. setkal izraelský velvyslanec v České republice Yaakov Levy s rektorem UP prof. Miroslavem Mašláňem a zástupci Lékařské a Filozofické fakulty UP. Jedním z důvodů jeho setkání na UP bylo zmapování možností, které v rámci spolupráce mezi oběma zeměmi na poli lékařských fakult a medicínského výzkumu nabízejí vědecká pracoviště UP. Podle informací proděkana fakulty prof. Vítězslava Kolka, DrSc., byly předmětem rozhovorů především informace o projektech, na kterých konkrétní olomoucká a izraelská pracoviště již spolupracují, o jejich dosavadních výsledcích a o reálných možnostech jejich dalšího pokračování. Tuto snahu podporuje svými aktivitami v současné době také Evropský parlament, jehož zástupci návštěvu izraelského velvyslance iniciovali.

–mav-, foto M. Otava

Prof. Pavel Štěpánek je spoluautorem výstavy Kanárské malířství 20. století

■ Při příležitosti výstavy *Kanárské malířství 20. století*, která byla zahájena dne 28. 6. v 18. hod. na Novoměstské radnici v Praze, proslovili 24. 6. oba kurátoři – profesori

Fernando Castro Borrego (hlavní autor – Universidad de La Laguna) a Pavel Štěpánek (Katedra dějin umění UP a UK) přednášku „Oscar Domínguez a kanárská malba v Praze“. Chtěli připomenout, že mezi Československem

(Českem) a Kanárskými ostrovy existují už téměř stoleté kontakty na poli výtvarného umění. Z kanárské strany to byl především Oscar Domínguez, který vystavoval v období 1946 až 1949 v Praze, Olomouci a Bratislavě a navázal tu četné osobní kontakty a Manolo Millares, představitel informelu, jenž zaujal četné české umělce a výtvarné kritiky. V Praze vystavoval také César Manrique nebo sochař Martín Chirino. Z české strany čerpal inspiraci z Kanárských ostrovů Zdeněk Rykr; před občanskou válkou je navštívil i předák surrealismu André Breton; zahájil zde mezinárodní výstavu surrealismu za účasti světově významných jmen, mezi nimi i Jindřicha Štyrského. Žije zde světoznámý výrobce obuvi Manolo Blahnik a v novější době se staly Kanárské ostrovy dočasným sídlem např. malíře Jiřího G. Dokoupila.

Výstava potrvá do 26. 8.

–red-

V čele průvodu ke cti patronky města jeli primátor s rektorem

■ Tradičním bodem programu olomouckých Svátků města, které proběhly od 24. do 27. 6., se stal každoroční kostýmovaný průvod ke cti patronky města sv. Pavliny. I letos se jej opět zúčastnili kromě představitelů města také zástupci Univerzity Palackého. Čela slavnostního průvodu, který vyrazil 25. 6. od radnice, se ujali mj. primátor města Olomouce Martin Novotný a rektor UP prof. Miroslav Mašláň (na snímku) v historických knížecích kočárech.

Jeden z největších průvodů s ostatky sv. Pavliny se konal v roce 1715 za zuřícího moru, na který upomínají dva morové sloupy – Nejsvětější Trojice na Horním náměstí a na Dolním náměstí – morový sloup Panny Marie.

–red-, foto M. Otava

Podnikatelský inkubátor VTP UP oslavil třetí narozeniny

■ Podnikatelský inkubátor Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého (VTP UP) oslavil 16. 6. své třetí narozeniny. Již tradiční sportovně-zábavné odpoledne a večer pro návštěvníky a příznivce VTP UP proběhlo od 15 hodin v areálu VTP UP na ulici Šlechtitelů 21 v Olomouci – Holici.

Na návštěvníky v rámci oslav čekaly nejen netradiční soutěže o ceny, o jejichž organizaci se postaral Akademik sport centrum UP, ale také grilování či vystoupení skupiny Country Expres Olomouc. „Návštěvníci si mohli vyzkoušet lukostřelbu, jízdu na netradiční koloběžce (viz snímek) či stavění rakety,“ řekl Ing. Jiří Herinek, ředitel parku.

Zábavnému odpolední předcházelo dopolední oficiální program, kdy se představily firmy, které v posledním roce významným způsobem využily služeb VTP UP. „Jednalo se například o firmu H+A Eco CZ, která se zabývá světově jedinečnou technologií čištění vody prostřednictvím nanočástic železa, nebo o klastř MedChemBio věnující se medicínské chemii a chemické biologii,“ dodal Ing. Herinek. Hosté se mohli seznámit také se zázemím parku a jeho dalšími úspěchy.

Podnikatelský inkubátor VTP UP nabízí již od svého vzniku začínajícím firmám podnikajícím zejména v oborech nanotechnologie, biotechnologie, farmacie, optiky či chemie pronájem prostor, poradenské služby a služby osobního konzultanta za zvýhodněných podmínek. Kromě toho se park, respektive jeho Podnikatelský inkubátor

posoudí také na podporu studentů, kteří se rozhodnou podnikat. Nabízí jim své služby bezplatně. V rámci VTP UP v současnosti působí 26 firem, které dohromady zaměstnávají bezmála 70 pracovníků. Mezi další významné projekty, na nichž se Vědeckotechnický park podílí, patří soutěž pro začínající podnikatele Podnikavá hlava nebo další podpora propojení univerzity s firmami díky rozšíření Katalogu přístrojů a služeb pracovišť UP.

O. Martinek, foto M. Hronová

XXIV. Olomoucké hematologické dny

Novinky v diagnostice a léčbě hematologických onemocnění

■ Zhruba tisícovka odborníků v oblasti diagnostiky a léčby onemocnění krvevotvorby a krevního srážení se v druhé polovině června účastnila 24. Olomouckých hematologických dnů. Součástí tradičního třídního setkání zaměřeného na hematologii byla XIV. konference ošetřovatelských profesí v hematologii, XIII. konference zdravotních laborantů v hematologii a také „Symposium on Advances in Molecular Hematology“, které vždy probíhá v anglickém jazyce za účasti předních domácích i zahraničních odborníků z oblasti molekulární biologie a genetiky.

„Po roce jsme se opět sešli, abychom si předali zkušenosti a informace o novinkách v diagnostice a léčbě hematologických onemocnění. Významným tématem byly tradičně onkologická onemocnění krvevotvorby, možnosti a výsledky jejich léčby,“ řekl doc. Tomáš

Papajík, předseda organizačního výboru kongresu a primář Hemato-onkologické kliniky FNO a LF UP.

V rámci doprovodného programu byla v NH Congress Hotelu po celou dobu setkání instalována výstava fotografií Sary Saudkové s názvem Život na druhou. Společným jmenovatelem všech snímků se staly ženy, jež porazily zhoubné onemocnění lymfatického systému, a poté se staly matkami. Expozice fotografií vyléčených pacientek nesoucí podtitul „Dejme společně naději všem, kterým se jí nedostává“ se tak stala další etapou osvětového projektu Život na druhou.

Kongres uspořádaly Česká hematologická společnost, Společnost pro transfúzní lékařství ČLS JEP, Česká asociace sester, Hematoonkologická klinika FNO a LF UP a Haaimom, nadace na podporu transplantace kostní dřeně.

Z tiskové zprávy FNO vybrala –map-

Nedělnou součástí realizace evropských projektů VaVpl je interní audit

■ Audit finančních prostředků čerpaných z operačního programu Věda a výzkum pro inovace se stal hlavním tématem dvaadvacátého setkání interních auditorů veřejných vysokých škol. Odborní seminář proběhl 23. 6. v prostředí Univerzity Palackého za účasti reprezentantů Ministerstva mládeže školství a tělovýchovy České republiky a Českého institutu interních auditorů o. s.

Účastníci se v průběhu dne věnovali jak metodice auditu stanovené pro příjemce projektů VaVpl 2007–2013, tak zkušenostem, které veřejné vysoké školy již s uvedenými projekty získaly. „Na Vysokém učení technickém v Brně jsou aktuálně realizovány dva projekty z OP VaVpl. Zatím

pracujeme v pěti lidech. V druhém pololetí budeme oddělení dále posilovat o dva auditory,“ komentovala reakci VUT v Brně na nárůst činnosti spojených s těmito evropskými projekty Ing. Marta Válková, vedoucí tamního oddělení interního auditu. „Řídící orgán, kterým je MŠMT ČR, stanovil pro projekty OP VaVpl jednoznačnou povinnost: Každý projekt musí být alespoň jedenkrát ročně podroben ověření ze strany interního auditu. Chtěl bych upozornit, že neplnění této podmínky je odchylkou, již lze označit za systémovou nesrovnalost. Prakticky se to dá vnímat i tak, že jde o nedostatečnou účinnost, a tudíž nespolehlivost řídicího a kontrolního systému příjemce, tj. veřejné vysoké školy,“ sdělil Žurnálu UP PhDr. Evžen Mrázek, ředitel interního auditu MŠMT ČR. Dodal, že i proto byla na základě požadavků vytvořena skupina odborníků, v níž byli zastoupeni také auditori veřejných vysokých škol. Tito vypracovali s využitím svých praktických zkušeností s auditem velkých projektů metodiku pro příjemce finančních prostředků z Operačního programu Věda a výzkum pro inovace a doporučili ji jako vhodnou pomůcku pro příjemce.

Seminář uspořádalo pod patronací rektora UP oddělení interního auditu a kontroly, jehož vedoucí Ing. Zbyněk Krížka je zároveň předsedou výboru Interního auditu veřejných vysokých škol ČR.

M. Hronová

Neurovaskulární kongres 2010

■ V prostorách Univerzity Palackého proběhl ve dnech 10.–12. proběhl Neurovaskulární kongres 2010, zahrnující 38. české a slovenské cerebrovaskulární sympozium a 10. neurosonologické dny. Program kongresu byl multidisciplinární s účastí nejen lékařů různých odborností, ale také zdravotních sester, radiologických asistentů, fyzioterapeutů a dalších zájemců o širokou problematiku cévních mozkových příhod.

V rámci odborné části kongresu, pořádaného poprvé pod patronátem European Stroke Organisation a organizací UP, zaznělo celkem 114 přednášek a dále bylo prezentováno 13 posterů. Mezi zvanými zahraničními přednášejícími byli například Carlos A. Molina ze Španělska, Eva Bartels a Peter Schellinger z Německa, Alejandro Rabinstein z USA a László Oláh z Maďarska. Vědecká sdělení pokrývala široké spektrum problematiky cévních mozkových příhod od diagnostiky přes konzervativní, radiointervenční, neurochirurgickou a cévní chirurgickou léčbu akutního stadia ischemického i hemoragického iktu, problematiku neurointenzivní péče, primární a sekundární prevence, organizaci přednemocniční a nemocniční péče o pacienty s iktu až po léčbu následků iktů (včetně rehabilitace, léčby spastiky, bolestí hlavy, vaskulární demence a deprese). V rámci 10. neurosonologických dnů byl uspořádán neurosonologický kurz, ve kterém se mohli účastníci seznámit se základy vyšetřování vertebrálních tepen, možnosti využití pooperačního ultrazvukového monitoringu v neurochirurgii nebo využití transkraniální sonografie u neurodegenerativních onemocnění, a to včetně praktických ukázek vyšetření.

V průběhu kongresu byl předán diplom Cerebrovaskulární sekce ČNS ČLS JEP prof. Pavlu Kalvachovi, CSc. (na snímku) za jeho celoživotní přínos na poli cerebrovaskulárních onemocnění. Více než 400 účastníků kongresu se kromě odborného programu mohlo zúčastnit také programu společenského, ať už na nádvoří Zbrojnice za doprovodu Peter Lipa Jazz Bandu, na terase Přírodovědecké fakulty UP za doprovodu Blue Canisters, či např. při návštěvě olomouckého Arcidiecézního muzea.

Doc. R. Herzig, Ph.D., FESO, doc. David Školoudík, Ph.D., foto Ing. J. Hrdlička

„Školné je nezbytnost,“ řekl prezident Václav Klaus při své návštěvě Olomouckého kraje

■ Prezident České republiky Václav Klaus se při své návštěvě Olomouckého kraje vyjádřil také ke kvalitě i počtu vysokých škol a k otázce školného, které je podle něj nevyhnutelné. „Jestliže se nově rodící vládní koalice domnívá, že bude školné primárně dalším zdrojem financování vysokých škol, tak v tomto smyslu je podle mne role školného naprosto okrajová. Vnímám jej jako regulátor pro toho, kdo chce na vysoké škole studovat. Měli by tak činit totiž pouze ti, jež studovat skutečně chtějí. To, že vysoká škola nemá dostatek financí a že nějaká obdrží prostřednictvím školného od posluchače, je už druhotný efekt,“ sdělil Žurnálu UP prezident ČR Václav Klaus. Dodal, že hledání rovnováhy mezi kvantitou

a kvalitou je stěžejní pro všechny okruhy činnosti. „Vysoké školství nemůže být výjimka. V ČR máme vysokých škol moc, stejně tak moc máme studentů. Naopak málo máme učitelů, a to nejen těch kvalitních. Jsem přesvědčen, že by to mělo být opačně. Jaká by měla být však regulace počtu škol? I v tomto smyslu je podle mne školné naprosto nezbytností,“ dodal prezident ČR.

V průběhu svého třídního pobytu se hlava státu setkala také s rektorem UP prof. Miroslavem Mašláňem a ostatními reprezentanty vysokých škol regionu.

V roli prezidenta navštívil V. Klaus Olomoucký kraj již potřetí. Jeho předchozí cesty proběhly v letech 2004 a 2007. M. Hronová

Nejlepší mladí zdravotníci na Přírodovědecké fakultě UP

■ Více než 100 dětí zaplnilo Přírodovědeckou fakultu UP v sobotu 12. 6., kdy zde oblastní spolek Českého červeného kříže Olomouc uspořádal soutěž pro nejlepší mladé zdravotníky z Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Konala se pod záštitou děkana PŘF, který soutěžící na akademické půdě přivítal.

Na desíti stanovištích si děti ze základních škol vyzkoušely, jak by ošetřily nejrůznější zranění, s nimiž se mohou setkat při sportu, ve škole, doma či jinde. Tyto zdravotnické kroužky se o první pomoci celoročně učí a na soutěžích si pak své dovednosti mohou porovnat. Mezi mladými zdravotníky I. stupně zvítězilo družstvo ŽŠ U Lesa z Karviné, na II. stupni pak ŽŠ A. Štěpánka Dolany (okres Olomouc – na snímku). Obě družstva postoupila do celostátního kola (19. 6. 2010, Chrudim). Za podporu děkujeme PŘF UP v Olomouci.

Dr. M. Jukl, PŘF UP & OS ČČK, foto archiv autora

Usnesení akademických senátů lékařských fakult

Akademické senáty lékařských fakult ČR projednaly a schválily na svých řádných květnových a červnových zasedáních následující usnesení:

Akademické senáty lékařských fakult ČR jsou vážně znepokojeny rezignací špičkových odborníků Stálé pracovní skupiny Lékařství Akreditační komise ČR v souvislosti s udělením akreditace magisterskému studijnímu programu Všeobecné lékařství Ostravské univerzity v Ostravě Akreditační komisi ČR. Akademické senáty lékařských fakult se domnívají, že fakta uvedená v rezignačním dopise SPS Lékařství dovolují v tomto případě pochybovat o plné objektivitě akreditačního procesu a mohou být důvodem ztráty důvěry v odbornost, nestrannost a nezávislost AK ČR.

MUDr. Marek Hilšer, předseda AS 1. LF UK, prof. Vladimír Komárek, CSc., předseda AS 2. LF UK, doc. Milan Kment, CSc., předseda AS 3. LF UK, prof. Jan Filipovský, CSc., předseda AS LF UK v Plzni, doc. Alena Stoklasová, CSc., předsedkyně AS LF UK v Hradci Králové, prof. Martin Bareš, Ph.D., předseda AS LF MU Brno, doc. Tomáš Papajík, CSc., předseda AS LF UP v Olomouci

(Informace také viz Žurnál č. 26 a č. 27)

Stručně

■ V Kapli Božího Těla UC UP proběhla 1. 6. odborná archivní konference „Profese: archivář, archivářka aneb Půl století novodobého severomoravského archivnictví od správní reformy v roce 1960“, jejímž spoluorganizátorem byla Katedra historie FF UP a Studentská sekce České archivní společnosti při Katedře historie FF UP.

■ Tanec Praha v Olomouci nabídl 9. 6. v Divadelní síle UC UP představení uměleckého tance, který pod názvem Transforma a podle choreografie Mayi Lipsker (ISR) předvedl umělecký soubor VerDeDance.

■ Do programu letošních Dnů zdravotně postižených 2010, které se uskutečnily ve dnech 10.–12. 6. na Výstavišti Flora Olomouc, se zapojili také některá pracoviště FTK a PdF UP. Kromě tanečních (viz snímek) a divadelních vystoupení, prezentace jednotlivých organizací a sdružení se zájemci mohli zúčastnit přednášek na téma somatodiagnostika či kineziologie či ukázek sportovních her pro handicapované. -red-, foto -mo-, -iv-

Z jednání ČKR

■ Plénium České konference rektorů (ČKR) přijalo na svém 106. zasedání, které se uskutečnilo 24. 6. na Slezské univerzitě v Opavě, následující usnesení:

1. ČKR je připravena k jednání s budoucí ministryní/ministrem školství, mládeže a tělovýchovy a příslušným výborem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR o rozpočtu pro vysoké školy na rok 2011, aby byl podpořen rozvoj vysokých škol.
2. ČKR schválila svůj materiál „Idea reformy terciárního vzdělávání“.
3. ČKR vyzývá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, aby zpracovalo prováděcí předpis k poslední novele zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb., která zavádí tzv. registr docentů a profesorů.
4. ČKR vyzývá ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, aby se opětovně zabývala návrhem na složení Akreditační komise, zejména s ohledem na některé diskutabilní kroky Akreditační komise v poslední době.

-red-, zdroj: <http://crc.muni.cz/>

Josef Vinecký očima doc. Aleny Kavčákové

Pod záštitou rektora UP prof. Miroslava Mašláňe byla 17. 6. v olomouckém Muzeu umění slavnostně otevřena retrospektivní výstava věnovaná životu a dílu českého sochaře, designéra a pedagoga Josefa Vineckého. Soubornou instalaci Josef Vinecký (1882–1949), Umělec čistě pravdy, tvaru a materiálu, která je komplexním zhodnocením jeho práce, doprovází obsáhlá monografie Josef Vinecký (1882–1949). Osobnost sochaře v kontextu evropské avantgardy 20. století. Monografie vyšla v dubnu v péči VUP a je výsledkem mnohaleté badatelské činnosti doc. Aleny Kavčákové (na snímku vlevo), která působí na Katedře dějin umění FF UP.

„Tvorba Josefa Vineckého, jež se rozvíjela v rozmezí let 1902–1937 v Německu a potom v bývalém Československu, se přidružovala k avantgardnímu úsilí výrazných osobností evropského umění,“ sdělila doc. Alena Kavčáková, která se věnuje životu a dílu J. Vineckého bezmála dvacet let. Dodala, že dílo Vineckého se formovalo už před první světovou válkou v prostředí Uměleckoprůmyslového semináře ve Výmaru. Za vrcholy této periody pak zmínila sérii secesních váz, které Josef Vinecký vytvořil pro porcelánku v Unterweissbachu či keramické obklady a kašny, jimiž vyzdobil některé interiéry lázní.

Na UP působil Josef Vinecký v letech 1946–1948. Tehdy jej pro pedagogickou práci v Ústavu výtvarné výchovy získal zakladatel pracoviště Josef Vydra. Působení Vineckého na UP bylo ukončeno v důsledku únorových událostí roku 1948, když se stal jednou z prvních obětí nové personální politiky.

Výstava potrvá do 3. 10. M. Hronová, foto -mo-

Motto: „Přírodní vědy mohou bavit každého“

Tradiční Přírodovědný jarmark proběhl letos 17. 6. v prostorách nové budovy Přírodovědecké fakulty UP. Stejně jako v předchozích letech byly pro návštěvníky připraveny stánkové prezentace jednotlivých přírodovědných oborů, soutěže pro jednotlivce a školy i bohatý doprovodný program. V duchu motto jarmarku se mohli zájemci blíže seznámit např. s plazmovými koulemi a roboty, raketkami na vodu a vzduch, mýdlovými bublinami ze suchého ledu, absolvovat pokusy s kapalným dusíkem a s barevnými reakcemi jogurtů nebo si vyzkoušet rýžování zlata ...

Mezi letošní novinky byla soutěž pro jednotlivce i kolektivy o nejlepší prezentaci školy.

-mar-, foto M. Kratochvílová

Sraz uměnovědců po 20 letech

V uplynulých týdnech jsme si připomněli 20 let od obnovení uměnovědných oborů na Univerzitě Palackého v Olomouci. Na jaře 1990 byla zásluhou teatrologa doc. Jiřího Stýskala na Filozofické fakultě UP založena Katedra věd o umění, na níž byly nově konstituovány obory muzikologie (dnes Katedra muzikologie), dějiny výtvarných umění (dnes Katedra dějin umění) a divadelní věda, filmová věda a literární věda (dnes Katedra divadelních, filmových a mediálních studií). U příležitosti této události se v sobotu 12. 6. uskutečnil v prostorách Uměleckého centra UP velký sraz absolventů, studentů, pedagogů a dalších spolupracovníků zmíněných kateder, jež provázal bohatý umělecký program.

Setkání oficiálně začalo v 11 hodin na hlavním nádvoří Uměleckého centra (foto 1) za účasti děkana Filozofické fakulty UP doc. Jiřího Lacha, prvního „polistopadového“ rektora UP prof. Josefa Jařaba i rektora současného prof. Miroslava Mašláňe. Doc. Jiří Stýskal promluvil o historii uměnovědných studií na UP a v souvislosti s érou normalizace, která na desetiletí přerušila slibný vývoj oboru, vyzval dnešní

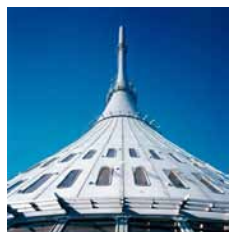
studenty a pedagogy, aby si již nikdy uměnovědy nenechali vzít. Následovala vernisáž výstavy „Gustav Mahler – život a dílo“ na Katedře muzikologie a poté již se rozběhlo přátelské setkávání účastníků na jejich domovských katedrách.

Úderem 14. hodiny započalo v Divadle K3 netrpělivě očekávané představení divadelního sdružení *Bud sám sebou!*, jehož členy byli současní či bývalí pedagogové tří uměnovědných kateder. Specifičností souboru, nacházejícího zjevnou inspiraci v cimirmanovské poetice, byla odvislost repertoáru od členů - jinými slovy řečeno, soubor hrál pouze ty hry, v nichž se příjmení rolí shodují s příjmeními představitelů. Takovými hrami jsou i *Nebe, peklo, ráj* od Jiřího Mahena a *Na Valdštejnské šachtě* Ladislava Stroupežnického, z nichž bylo předvedeno několik poutavých scén. Obsazení hlavních rolí bylo dostatečně výmluvné. Karla Vičara, nadporučík rakouské armády v Mahenově hře, ztvárnil s vervou a přesvědčivostí vedoucí Katedry muzikologie prof. Jan Vičar (foto 3), Blaženu, jeho ženu, pak skutečná manželka představitelky dr. Eva Vičarová (táž katedra) a konečně Václava Roubala dr. Jan Roubal, někdejší člen Katedry divadelních, filmových a mediálních studií. V druhé hře pak exceloval šéf zmíněné katedry doc. Jiří Štefanides (foto 2) coby profesor historie ve výslužbě Jiří Štefanides. Dále účinkoval prof. Ladislav Daniel, vedoucí Katedry dějin umění, v roli principála divadelního sdružení *Bud sám sebou!* (foto 4), „hostující“ rektor prof. Mašláň hrál důlního inženýra Pateru (viz Žurnál č. 29, str. 1) a Roubalovu milenkou neodolatelně ztělesnil hudební historik dr. Stanislav Tesař (foto 5).

Součástí programu setkání byl i koncert studentů a Komorního souboru Katedry muzikologie, situovaný do Kaple Božího těla, ve Filmovém sále se uskutečnila videoprojekce snímků zachycujících studentské happeniny či slavnostní otevření Uměleckého centra. Umělecký program zakončilo vystoupení proslulého Free Jazz Tria, samotné setkání účastníků však pokračovalo až do pozdních nočních hodin.

Jakkoli pořadatelé očekávali hojnější účast, ti, kdož přišli, nelitovali a domů se vraceli v příjemném naladění. *Vivant artes bonae!*

Mgr. Helena Spurná, Ph. D., foto M. Otava

Liberečtí architekti v olomouckém Muzeu umění

Zásadní význam SIALu – Sdružení architektů a inženýrů Liberec – pro české stavební umění 20. století komplexně připomíná výstava, zahájená 3. 6. v Muzeu umění Olomouc pod záštitou Václava Havla. Doprovází ji reprezentativní čtyřsetstránková publikace z nakladatelství Arbor vitae, kterou připravil autorský tým vedený renomovaným historikem architektury prof. Rostislavem Šváchou, CSc., z Katedry dějin umění FF.

Výstava potrvá do 19. 9.

(Další informace na www.olmuart.cz.)

-red-, foto archiv MUO

S rektorem UP prof. Miroslavem Mašláněm o současné a perspektivní finanční situaci Univerzity Palackého

Je už více než zřejmé, že letošní hospodaření UP je a bude poznamenáno poklesem finančních prostředků ze státního rozpočtu. Zároveň je nutné, aby univerzita spolufinancovala operační programy VaVpl, byly také zkráceny prostředky na výzkumné záměry... Jak bude tuto situaci vedení univerzity řešit? Především na to jsme se ptali rektora UP prof. Miroslava Mašláně v následujícím rozhovoru:

Jaký je váš návrh na konkrétní řešení současné finanční situace?

Ano, letošní příspěvek ze státní dotace na vzdělávání je necelých 900 mil., což je asi o 50 mil. méně než v loni. Změnil se zároveň počet jednotlivých ukazatelů, podle kterých je tento příspěvek vypočítán. K ukazatelům A+B1 a B2, tj. příspěvek na studijní programy, počet studentů a absolventů, přibyl tzv. ukazatel kvality – B3.

Ten schodek se samozřejmě projeví v rozpočtu a týká se to všech – z pohledu fakult asi nejvíce CMTF, PF a FTK, jejichž vedení přijalo určitá opatření. Týká se to samozřejmě i centrálních jednotek, kam přichází oproti minulým letům asi o 10 % méně.

Ale my máme i další položky rozpočtu. Především jde o prostředky na tzv. specifický výzkum. To jsou prostředky vypočítané podle výsledků v oblasti vědy a výzkumu v minulém roce. A těch je naopak o něco víc než v minulém roce. Ty jsme rozdělili dále na fakulty podle toho, jak se o tyto položky zasloužily – s výjimkou určité malé části, asi půl milionu, která jde na administraci projektů souvisejících s těmito prostředky. To proto, že od letošního roku tyto prostředky můžeme využít pouze na výzkumné projekty studentských kolektivů a je tam podmínka, že více než padesát procent osob řešících tyto projekty musí být studenti a v kategorii osobních nákladů musí být studentům vyplaceno minimálně 60 %. To je změna oproti minulosti, tyto prostředky jsou takto účelově vázané, takže to pro jednotlivé fakulty vytvořilo určité dílčí problémy. Na základě toho byla zřízena vnitřní grantová agentura univerzity.

Co se týče institucionálních prostředků, dostali jsme dále ještě prostředky na tzv. rozvoj instituce – a to je novinka. Oproti původnímu plánu byly totiž zkráceny o jednu třetinu prostředky na výzkumné záměry a tuto zbývající třetinu teď musíme dofinancovat z vlastních zdrojů. Ale kromě toho na ministerstvu tu jednu třetinu z výzkumných záměrů přesunuli do jednoho „balíku“, který rozdělili mezi vysoké školy podle určitých zásluh, tzn. podle kritéria odrážejícího kvalitu toho výzkumu, to je ten tzv. Blázkův

kafemlejek. A tady jsme naopak získali více, než byla ona třetina výzkumných záměrů. Těchto cca 75 milionů jsme podle stejného klíče rozdělili na fakulty – s jednou výjimkou: u FTK a CMTF jsme museli provést určitou korekci tak, aby dostali alespoň na dofinancování svých výzkumných záměrů. Šlo o to, aby žádná fakulta nedostala méně, než je ta třetina na výzkumné záměry.

A dofinancování projektů VaVpl? Bude si za tím účelem univerzita brát úvěr?

Oproti původním plánům, kdy se na podzim minulého roku hovořilo o možnosti vzít si na VaVpl úvěr, jsem dospěl k závěru – a zatím jsem získal i souhlas děkanů a senátu – že jsme schopni utáhnout to sami, a to zvýšením odvodů fakult z jednotlivých příspěvků na A, B1, B2 a B3. Oproti minulým letům, kdy se z A a B1 odvádělo 21,6 % pro centrální jednotky a B2 se dělilo pouze na fakulty, letos se odvedlo stejné procento také z B2 a B3. Tyto prostředky, které činí asi 30 milionů, jsou tedy odvedeny do centrálních prostředků a takto rezervovány právě pro financování VaVpl. Kromě toho jsme obdrželi 10 mil. od Olomouckého kraje, z čehož jsme dva miliony rozdělili mezi fakulty podle menších projektů a osm milionů se opět přesunulo na VaVpl. Když to tedy shrnu, pro financování projektů VaVpl jsme vytvořili rezervu ve výši cca 38 mil.

O půjčce tedy zatím není nutno uvažovat. Letos ještě tyto prostředky potřebovat vůbec nebudeme. Budou k dispozici pro příští rok, přičemž každoročně, tedy v průběhu příštích pěti let, budeme potřebovat na spolufinancování VaVpl vydělit asi 45 milionů. A já jsem přesvědčen, že za tu dobu jsme schopni tyto prostředky z vlastních zdrojů takto poskládat – třeba ještě s přispěním kraje nebo vymyslíme ještě něco lepšího. Patrně to přinese některé dílčí problémy, ať už na fakultách nebo na centrálních jednotkách, ale myslím si, že jsme schopni je vyřešit.

Jsou k dispozici ještě nějaké rezervy?

Např. v minulém roce se nám podařilo naplnit řadu fondů, což má samozřejmě svou strukturu ve vztahu k fa-

kultám a centrálním jednotkám, každopádně za univerzitu jako celek je tam k 1. dohromady cca 350 mil.

Většina těchto prostředků je ale nějak účelově vázaná...

Některé ano, některé ne. Např. sociální fond můžeme použít pouze na sociální politiku, fond investičního majetku může být použit pouze na reprodukci investičního majetku. Ale třeba fond provozních prostředků, který je největší, může být použit na běžný provoz, na nějakou potřebnou saturaci.

Přesto: rozpočet musí být vyrovnaný. Jak jej lze dosáhnout, když je na provoz objektivně méně financí – např. na oněch centrálních jednotkách o 10 %? Budou se omezovat provozy některých součástí, bude se propouštět, šetřit na mzdách?

Samozřejmě šetřit se dá, ale na jednotlivých jednotkách UP je situace různá. Bohužel, např. na centrálních jednotkách tvoří 85 % rozpočtu mzdové náklady a odvody, zbývá tedy cca 15 %, kde se dá ušetřit. Zatím o v žádném případě neuvažujeme o snížení platů či o propouštění. Pokud by snad v jednotlivých případech něco takového hrozilo, je to možné kryt z několika zdrojů. Tím prvním jsou ještě pořád prostředky, které vyděláme mimo státní příspěvek – a to i na centrálních jednotkách. Mám na mysli zejména Vydavatelsví UP, Vědeckotechnický park, Sportovní hala. Tyto prostředky v minulosti každá příslušná jednotka využila podle svého uvážení, ať už na svůj rozvoj nebo na odměny; nyní tedy u těchto zdrojů může dojít k určitému přezodělování. Další z cest, jak odstranit deficit rozpočtu, je samozřejmě také opatření týkající se snížení odměn. A pak je tady ještě jedna rezerva, kterou se chystám projednat s představiteli odborů. Jde o to, že dvě procenta mzdových prostředků odvádíme do sociálního fondu. A tam je ta situace taková, že do něj vkládáme více než čerpáme – a k 1. 1. 2010 je tam suma kolem 19 mil. Takže si dovedu představit – mimochodem, s tímto návrhem přišly odbory – že by např. za jeden rok ten odvod tvořilo jen půl procenta, což by znamenalo vygenerovat pro ten daný rok další tři až čtyři mil. navíc. Nemůžeme tedy počítat s nějakým růstem, ale zvládnout se to dá, některé vysoké školy jsou na tom hůř.

Jak vidíte situaci UP výhledově v nejbližších letech?

Pro příští období spočívá politika státu reprezentovaného ministerstvem školství především v tom, že musí dojít k nějaké diverzifikaci vysokých škol v závislosti na kvalitě. Předně budeme nuceni snižovat počet studentů, a to jednak vzhledem k vývoji demografické křivky, která klesá, a také vzhledem k tomu, že se rovněž snížila společenská poptávka po tolika vysokoškolácích. Pro příští a následující rok je vypracována už asi třetí verze zásad, do nichž se už promítly kritéria hodnocení kvality vysokých škol. A právě na kvalitě té které školy bude záviset i počet financovaných studentů a výše státního příspěvku. A podle zatím prvních odhadů, s daty z minulého roku, jsme na tom velmi dobře. Mezi

UNIVERZITA A MĚSTO

Cenu města Olomouce 2009 za celoživotní přínos v oblasti přírodních věd obdržel prof. Lubomír Dvořák, CSc.

V průběhu slavnostního večera v olomouckém Moravském divadle byly 24. 6. předány Ceny města Olomouce za rok 2009. Za celoživotní přínos v oblasti přírodních věd obdržel toto prestižní ocenění bývalý rektor olomoucké univerzity a její nynější prorektor pro regionální rozvoj prof. Lubomír Dvořák, CSc.

Prof. Lubomír Dvořák (na snímku s náměstkem primátora Mgr. Svatoplukem Študlíkem) absolvoval Přírodovědeckou fakultu UP, kde také od roku 1964 působil. Zde byl také v roce 1997 habilitován a v roce 1998 byl jmenován profesorem pro obor Fyzika kondenzovaných látek a akustika. Ve dvou funkčních obdobích (1997–2000 a 2006–2010) zastával nejvyšší akademický post rektora Univerzity Palackého, dvakrát byl rovněž zvolen děkanem její Přírodovědecké fakulty (1993–1997; 2003–2006).

Několik let byl členem Vědecké rady UP, Vědecké rady Masarykovy univerzity a Vědecké rady Mendlovy univerzity v Brně, v letech 2006 až 2010 byl členem Akademického sněmu Akademie věd ČR. Je také členem dalších odborných a akademických institucí, např. český komitét IUPAB, Jednota českých matematiků a fyziků, Fyzikální společnost JČMF, ze zahraničních je např. členem americké Biophysical Society, American Association for the Advancement of Science.

Vědecky a pedagogicky působí prof. Dvořák na Katedře experimentální fyziky PŘF UP. Svůj odborný zájem soustředil především na téma luminescence anorganických materiálů, optických vlastností tekutých krystalů a biofyzikální procesy ve fotosyntéze. Je podepsán pod mnoha skripty, odbornými i populárními pracemi, dosud publikoval přes 60 prací ve vědeckých časopisech a sbornících.

Blahopřejeme.

-red-, foto M. Otava

Dokončení na str. 6

V Olomouci vznikne špičkové univerzitní centrum pro výzkum nádorových a infekčních onemocnění

Do dvou let by měl v sousedství Teoretických ústavů Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice Olomouc vyrůst Ústav molekulární a translační medicíny, nové vědecké centrum se špičkovým zázemím a technologiemi pro výzkum látek proti nádorovému a infekčnímu onemocnění. Finance v celkovém objemu 900 milionů korun pro něj získala UP prostřednictvím projektu BIOMEDREG – Biomedicina pro regionální rozvoj a lidské zdroje z evropského Operačního programu Věda a výzkum pro Inovace. Část projektu bude financována ze státního rozpočtu ČR (viz také Žurnál č. 27/19).

„Ústav molekulární a translační medicíny se stane národní základnou pro molekulární výzkum. Naši odborníci se v něm zaměří nejen na studium mechanismů vzniku nádorových a infekčních onemocnění, ale také na hledání diagnostických postupů a na vývoj nových léčiv,“ sdělil doc. Marián Hajdúch, vedoucí projektového týmu a vedoucí lékař Laboratoře experimentální medicíny Dětské kliniky LF UP a FNO. Dodal, že centrum bude postupem času soustřeďovat nejen více než stovku vědců z České republiky a ze zahraničí, ale také i jedinečné technologie v oblasti chemické biologie i molekulární a translační medicíny. „Diagnostické a léčebné postupy stále více směřují k terapii šité pacientovi téměř na míru. Je třeba, aby léčbu dostali ti, kterým konkrétní přípravek pomůže. Od vývoje nových léků k jejich užití v běžné medicíně je dlouhá cesta a my se budeme snažit o to, aby se k pacientům dostaly co nejdříve. Rádi bychom se zaměřili také na léčbu i méně častých nádorových onemocnění,“ doplnil doc. M. Hajdúch. Upřesnil, že zavedení poznatků do běžné medicínské praxe bude záviset na tom, zda o ně projeví zájem farmaceutický nebo biotechnologický průmysl.

K pracovištím, které se na projektu podílejí, patří také Laboratoř experimentální medicíny LF UP (pracoviště tkáňových struktur) Zdroj: <http://lem.ocol.cz/>

S rektorem UP prof. M. Mašlánem...

dokončení ze str. 5

26 veřejnými vysokými školami přibližně u šesti až sedmi rozpočet od roku 2009 vzrůstá. A my jsme v této kategorii. Konkrétně by to pro nás mělo znamenat zvýšení v rozmezí asi 25–40 milionů, v procentech je to něco mezi dvěma až třemi procenty rozpočtu.

Mezi ty kvalitativní ukazatele patří především výstup z vědy a výzkumu, to je ten ukazatel B3, a tam jsou tři hlavní kritéria. První jsou výstupy vědy a výzkumu - ty mají váhu 50 %, pak je to kvalifikační struktura, tedy počet profesorů a docentů, a třetí jsou mezinárodní aktivity.

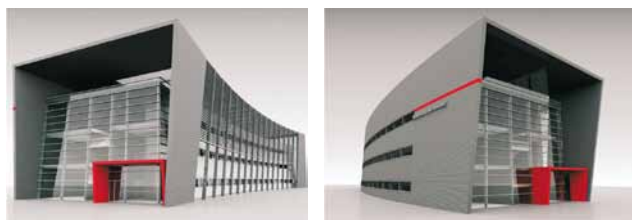
Co se týče počtu studentů, u nás by mělo jít o snížení především v bakalářských programech, a to asi o 200 studentů; z hlediska magisterských a doktorských kritéria splňujeme a žádnou redukci dělat nemusíme. Jde samozřejmě zatím o odhady, ale tímto směrem se to bude přibližně ubírat. Podle mého názoru ani nehrozí, že by případný nový ministr či ministryně měli nějaké diametrálně odlišné představy. Fakt, že jsme měli v loňském roce v populačním ročníku asi 130 tis. maturantů a v příštích letech se očekává pokles na cca 95 tis., to nemůže změnit ani ministr.

Počítá se v těchto zásadách už i se školným?

O školném se zatím diskutuje zejména v médiích, ale jak to dopadne, zatím nevíme. Předpokládám, že pokud dojde k jeho zavedení, bude to reálně nejdříve za dva až tři roky.

Ptala se V. Mazochová
foto na předchozí straně archiv ŽUP

V rámci projektu BIOMEDREG bude realizováno šest nosných výzkumných programů, na nichž vědci již nyní začínají pracovat. Např. cílem Výzkumného programu Molekulární podstata nemoci a molekulární cíle, který vede prof. Martin Petřek společně s prof. Jiřím Bártekem, je identifikace a popis metabolických pochodů, signálních drah, genetických a epigenetických změn vyvolávajících sledovanou onemocnění, jimiž jsou nádorová onemocnění různého původu a infekční/zánětlivá onemocnění. Získané poznatky by vědcům pak měly umožnit vybrat cílovou molekulu, nejčastěji protein, jehož prostřednictvím je možné onemocnění ovlivnit. V případě karcinomů vede molekulárně cílená terapie ke zvýšení účinnosti protinádorových léčiv při současném snížení vedlejších účinků, neboť zablokování molekulárních procesů určuje zánik nádorových buněk většinou přirozenou programovanou smrtí, jež není spojena s toxickými účinky. BIOMEDREG tedy naskytá výbornou příležitost jak se zapojit do výzkumných projektů a jak uvedl děkan LF UP prof. Zdeněk Kolář, právě takových možností měli vědci z LF UP - např. ve srovnání s odborníky pražských lékařských fakult, těsněji spolupracujícími s AV ČR - dosud mnohem méně. „Univerzita Palackého uspěla u Evropské unie s více projekty Operačního programu Věda a výzkum pro Inovace. Přestože všechny svým významem přesahují rámec univerzity i města, je BIOMEDREG bezesporu jeden z největších a nejvýznamnějších, který se v oblasti vědy a výzkumu v České republice momentálně realizuje. Navíc v oboru molekulární a translační medicíny jde o projekt v ČR naprosto unikátní,“ dodal pak prof. Miroslav Mašlání, rektor olomoucké univerzity.

Realizace projektu byla zahájena počátkem dubna, kdy MŠMT ČR rozhodlo, že jej podpoří částkou asi 133 milionů korun. Více než 750 milionů korun poskytne projektu Evropská unie. K partnerům projektu patří Fakultní nemocnice Olomouc, Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a nejvyšší politické reprezentace euroregionu NUTS Střední Morava, regionální samosprávy a významných spolupracujících hospodářských subjektů. „V současné době pracujeme na přípravě výběrového řízení na dodavatele stavby Ústavu molekulární a translační medicíny a také na přípravě tendrů na některé technologie. Velká část přístrojů totiž bude dodána už do konce roku. Ještě letos je tak budou využívat pracoviště, jež se na projektu podílejí. V rámci Olomouce mezi ně patří např. Laboratoř experimentální medicíny, Ústav patologie, Ústav lékařské chemie a biochemie, Ústav lékařské biofyziky, Ústav farmakologie, Ústav mikrobiologie, Oddělení biochemie a imunogenetiky, Laboratoř dědičných metabolických poruch, Dětská a Onkologická kliniky LF UP a FNO a Katedra organické chemie PFF UP“ sdělil doc. M. Hajdúch. Výstavba vědeckého centra by měla být zahájena letos na podzim, v roce 2013 začnou již v prostorách ústavu pracovat jednotlivé vědecké týmy.

S využitím tiskové zprávy FNO M. Hronová

Vědci z Přírodovědecké fakulty vyvinuli unikátní metodu čištění vody

Světový unikát v podobě čističky odpadních vod, která využívá nanotechnologie, testují dva výzkumné týmy vedené doc. Radkem Zbořilem z Centra výzkumu nanomateriálů UP a Olegem Lysytkem ze společnosti H+A Eco CZ. Ve Vědeckotechnickém parku UP dokázaly zkompletovat moderní zařízení, jehož „pohonem“ jsou nanočástice železa. Díky nim je nyní možné z vody odstranit i takové toxické látky, které se dosud tradičními metodami nedařilo odbourat.

Vývoj nové patentované technologie trval zhruba pět let. „Zařízení je s ohledem na malé rozměry a vysokou účinnost univerzálně použitelné v jakékoliv etapě čistícího procesu v závislosti na typu a koncentraci kontaminujících látek. Princip technologie je založen na kontaktu znečištěné vody a nanočástic železa o rozměru 40 až 100 nanometrů ve speciálním reaktoru,“ popsal doc. Zbořil. Na rozdíl od konkurenčních světových firem má podle jeho slov český výrobce zabezpečenou takřka neomezenou dodávku materiálu, který umožňuje odstranění obrovské škály organických i anorganických látek z vody. „Máme obrovskou výhodu, neboť naši konkurenti neumí nanoželezo vyrábět ve velkém množství, které je pro průmyslové aplikace potřebné,“ dodal.

Prototyp unikátního zařízení, které je chráněno řadou patentů, je k dispozici ve VTP UPI, kde si firma H+A Eco CZ pronajala prostory. „O naše zařízení už projevilo zájem několik zákazníků, s nimiž vedeme intenzivní jednání o nasazení nové technologie,“ upřesnil jednatel společnosti Jaroslav Hégr. Jedná se jak o kompletní čističku, tak o dočištění vod v reaktoru připojeném za stávajícími čističkami se zacilením na toxické látky, které lze jinými technologiemi odstranit jen velmi obtížně nebo s nízkou účinností. Vývoj zařízení probíhá i nadále, mimo jiné díky zapojení společnosti do programu „Nanotechnologie pro společnost“ Grantové agentury Akademie věd České republiky.

Nová technologie má kromě nižší pořizovací ceny a menších nákladů na provoz ještě řadu dalších předností. „Největším lákadlem pro uživatele je rozměr zařízení. Díky tomu, že nepotřebuje velké sedimentační nádrže, na jaké jsme zvyklí u klasických čistíren odpadních vod, se vejde do několika metrů čtverečných,“ vysvětlil J. Hégr. Nezanedbatelnou výhodou technologie je podle něj rovněž skutečnost, že odpadním produktem transformace nanoželeza je netoxický oxid železnato-železitý. Ten lze díky specifickým magnetickým vlastnostem snadno separovat a použít tak pro další recyklaci.

Vyvinutý reaktor svým konstrukčním řešením dovoluje aplikaci nanoželeza při čištění podzemních vod, odpadních průmyslových vod, ale také znečištěných povrchových a pitných vod. „V průběhu praktických testů se navíc ukázalo, že při použití nanoželeza dokážeme eliminovat i látky, které byly doposud považovány za neodbouratelné,“ dodal doc. Zbořil. Zařízení získalo na základě komplexních testů v uplynulém roce Stavební technické osvědčení, které stvrzuje jeho vysokou účinnost při odstranění téměř 60 druhů toxických látek. Mezi nimi je řada vysoce toxických substancí jako arsen, chlorované uhlovlodíky, pesticidy a insekticidy, chrom, rtuť, radioaktivní uran, těžké kovy, ale i fosforečnany a dusičnany.

O. Martinek

Etická komise na UP řešila první případy

Všechny fakulty Univerzity Palackého mají v současné době své zastoupení v **Etické komisi Univerzity Palackého**. Uvedené grémium bylo v prostředí olomoucké univerzity ustaveno počátkem dubna, počátkem června již rektor UP prof. Miroslav Mašláň obdržel usnesení ke dvěma případům.

„Etická komise je stálým poradním orgánem rektora Univerzity Palackého. Pouze rektorovi přísluší vydávat v daných kauzách závěrečná stanoviska. Bez jeho souhlasu a souhlasu zúčastněných stran tedy nemůžu o právě projednávaných případech podávat žádné informace. Obecně však za Etickou komisi UP mohu říci, že se snažíme a budeme se snažit posuzovat každý případ co nejzodpovědněji, pokud možno i za účasti dotčených stran a v co nejkratší lhůtě,“ vysvětlil Žurnálu UP předseda tohoto grémia prof. Ivan Blecha z FF UP. Jak dále uvedl, Etická komise se při své práci opírá o Etický kodex akademických a odborných pracovníků UP, který shrnuje obecné etické požadavky na pedagogickou, vědeckou, uměleckou a tvůrčí práci jejich akademických a odborných pracovníků. Tento kodex je morálně zavazujícím prohlášením Vědecké rady olomoucké univerzity, které nemá charakter právního ani vnitřního předpisu. Jeho porušení představuje chování, které je v rozporu s morálními a společenskými principy, jejichž dodržování je pro řádný výkon profese akademického nebo odborného pracovníka univerzity nezbytné. Do kompetence Etické komise tedy náležejí výlučně případy nebo spory, jež se týkají jednotlivých akademických pracovníků. Podle dalších slov prof. I. Blechy se Etická komise nevěnuje těm případům, které se týkají kolektivních orgánů či sdružení, komisi zároveň nepřísluší projednávat případy, které se týkají studentů. „Etická komise UP posuzuje výhradně etickou stránku kauz, nikoli právní či odbornou. Protože je však zřejmé, že se v některých případech zmíněné aspekty úzce prolínají a dají se jen velmi obtížně odlišit, budeme se při svém jednání opírat mj. o vyžadované znalecké posudky a své závěry konzultovat s povolanými odborníky. Rád bych ale zdůraznil, že je ale vše teprve v rozběhu, sami hledáme způsob práce. Na jedné straně máme zájem, aby naše činnost byla co nejvíce transparentní, na straně druhé jsme si vědomi, že často budeme projednávat lidsky choulostivé záležitosti. Mnohé – tedy i ve smyslu zveřejňování kauz – bude záležet na rozhodnutí rektora UP,“ dodal prof. I. Blecha.

M. Hronová

viz také: www.upol.cz/odkazy/organy-up/vedeni-up/,
Etický kodex UP: www.upol.cz/odkazy/uredni-deska/dokumenty-up/

Etická komise UP

Předsedou komise byl rektorem jmenován **prof. Ivan Blecha, CSc.**, vedoucí Katedry filozofie FF. Za jednotlivé fakulty jsou v komisi dále činní **doc. Kateřina Ivanová** z Lékařské fakulty, **Mgr. Věra Vránová, Ph.D.**, z Fakulty zdravotnických věd, **prof. Jaroslav Opavský** z FTK, **prof. Lubomír Kubáček** z Přírodovědecké fakulty, **Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.**, z Pedagogické fakulty, **Mgr. Martin Cajthaml, Ph.D.**, z Cyrilometodějské teologické fakulty a **JUDr. PhDr. Robert Zbiral** z Právnické fakulty.

Přijímací zkoušky na FTK: okamžité vyhodnocení testů

Koloběh přijímacího řízení byl 25. 5. zahájen na FTK UP. Po zkušenostech z minulých let přistoupily katedry ke společnému formátu písemné části přijímacího řízení, které se uskutečnilo elektronickou formou. K testování bylo využito prostředí připravené firmou OLC Systems, s. r. o. speciálně pro potřeby přijímacího řízení s důrazem na okamžité vyhodnocení testů, které urychlí celý proces přijímacích pohovorů a přinese administrativní i materiální úspory.

Mgr. M. Nosek, administrátor testové části přijímacího řízení

Projektu UP Srdce srdcí se dostalo uznání na pelhřimovském festivalu rekordů

Uznání i potlesk na otevřené scéně si vydobyl na festivalu rekordů v Pelhřimově (12.–13. 6.) projekt Srdce srdcí – největší hodina interaktivní biologie pod širým nebem. Rekord padl loni v létě na olomouckém centrálním náměstí, kam se pořadající Přírodovědecké fakultě UP podařilo dostat 1 523 „studentů a studentek“ z řad široké veřejnosti. Z toho bylo 431 přímých aktivních účastníků, studentů škol, kteří vytvořili dynamický model srdeční akce i jeho selhání, jako názornou prezentaci k dané hodině biologie.

„Jen o chlupech nám unikl titul Rekordman roku v kategorii kolektivů, za náš počín se nám ale dostalo oficiálního i neformálního uznání od organizátorů i diváků,“ zhodnotila vystoupení v Pelhřimově RNDr. Ivana Fellnerová, Ph.D., z Katedry zoologie PŘF UP, organizátorka projektu. Titul Rekordman roku získal osmičlenný tým „Ze zad na záda“, který přímo na pelhřimovském náměstí zhotovil svetr od ostříhání ovce až po hotový výrobek. „Být překonání tým, který je opakovaně registrován v České knize rekordů a který se zpracováním vlny zabývá mnoho let profesionálně, necítím vůbec jako zklamání. Při rozhodování o vítězi nás znevýhodnilo i to, že jsme, na rozdíl od zpracovatelů vlny, nemohli náš unikátní rekord předvést přímo v Pelhřimově,“ dodala dr. Fellnerová.

Srdce srdcí je ve světě ojedinělý, populárně vzdělávací projekt, pořádaný Přírodovědeckou fakultou UP ve spolupráci s řadou dalších organizací. Originalita projektu spočívá v atraktivní kombinaci prvků zábavy, vzdělávání, soutěží, medializace a především přímé návaznosti na agenturu Guinness World Records a pelhřimovské agentury českých rekordů Dobry den. Stovky studentů olomouckých základních a středních škol a Univerzity Palackého sestavily dynamický model lidského srdce a vytvořily tak ustavující český a světový rekord v kategorii Největší hodina biologie. Projekt dokázal originálním, nenásilným způsobem popularizovat kardiologickou problematiku mezi širokou veřejností bez ohledu na věk a vzdělání, což má obrovský význam jak z hlediska základního vzdělávání, tak z hlediska prevence.

Ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UP připravuje nyní projektový tým materiály pro didaktický průzkum, který by měl být ještě před koncem školního realizovat na zúčastněných středních školách (Střední zdravotnická škola, Gymnázium Olomouc–Hejčín, Slovanské gymnázium Olomouc a Gymnázium Čajkovského). Průzkum chce srovnat, jaké mají znalosti v oblasti činnosti srdce studenti, kteří se do projektu zapojili, a ti, kteří se ho

Loňská „největší hodina interaktivní biologie pod širým nebem“ na olomouckém Horním náměstí

nezúčastnili. Pokračuje také náročná administrativní cesta k oficiálnímu uznání světového rekordu.

Organizátoři již začali s přípravou další akce podobného rozsahu, při níž chtějí veřejnosti představit nejméně stejně zajímavé téma – počítání s přímou návazností na mnoho lékařských, sociologických a psychologických problémů, se kterými se dnešní společnost aktuálně potýká. Nový projekt otevírá řadu možností pro aktivní zapojení odborníků i široké veřejnosti.

(Více informací najdete na www.srdcesrdci.upol.cz/.)

Mgr. P. Vysloužil, mluvčí PŘF a projektu
ilustrační foto archiv ŽUP

I o prázdninách si můžete udělat „řidičák na počítač“

Centrum dalšího vzdělávání PF UP pořádá v termínech **23. 7. a 27. 8.** (vždy 9.30–13.30) v prostorách Právnické fakulty (budova B, učebna Č.8) další testy European Computer Driving Licence – ECDL.

Více informací a přihlášky najdete na <http://cdv.upol.cz> nebo www.ecdl.cz; kontakt: Mgr. Irena Večerková, tel. 585 637 625, irena.vecerkova@upol.cz.

Filozofická fakulta připravila pro své absolventy a jejich blízké prohlídky historické Olomouce

Filozofická fakulta UP v Olomouci chce posílit vazby mezi univerzitou, absolventy, jejich rodinami a městem Olomouc. Plánovanou novinkou jsou prohlídky centra města s odborným průvodcem pro rodiny absolventů doplňující slavnostní den promoce. Služba, která se osvědčila během Academia filmu Olomouc, kdy se na prohlídky denně vydával stohlavý průvod festivalových návštěvníků, bude ve třetím červencovém týdnu poskytována zdarma jak příbuzným absolventům, tak i ostatním hostům promoce.

„Chceme, aby naši absolventi měli možnost seznámit své blízké s městem, v němž strávili část svého života. Krása historického centra Olomouce je ostatně jedním z hlavních důvodů, proč na Univerzitu Palackého

studenti přicházejí,“ zdůvodnil rozhodnutí děkan FF UP doc. Jiří Lach.

„Ani sami studenti často nejsou s historií města dostatečně seznámeni. Chceme, aby na Olomouc nejen vzpomínali, ale pokud možno se sem dlouhodobě vraceli. Proto jim nabízíme tento bonus ve chvíli jejich slavnostní promoce,“ dodal proděkan dr. Petr Bilík.

Jedním z cílů je i posílení turistického ruchu v regionu a zesílení identifikace absolventů s vysokou školou. Právě studenti UP z celé ČR a ze zahraničí, jejich příbuzní a známí, tvoří velký potenciál pro turistický marketing města Olomouce.

Prohlídky proběhnou ve dnech **12.–15. 7. vždy od 15 hod.**, zájemci se setkají na Horním náměstí. -pb-

Nový navazující obor Charitativní a sociální práce: přihlášky do 30. 7.

Cyriometodějská teologická fakulta UP získala novou akreditaci navazujícího magisterského studijního programu Sociální politika a sociální práce, studijní obor Charitativní a sociální práce pro prezenční i kombinovanou formu studia. Podmínkou pro přijetí ke studiu v navazujícím magisterském studijním oboru Charitativní a sociální práce je dosažení vysokoškolského vzdělání alespoň na bakalářském stupni.

Blíží informace o přijímacím řízení a kontakty jsou zveřejněny v odkazu www.upol.cz/fakulty/cmtf/prijimaci-rizeni/.

Laureát Ceny Františka Palackého in memoriam prof. Tomáš Josef kardinál Špidlík, SJ, dr.h.c.

Prof. Tomáš kardinál Špidlík se narodil 17. 12. 1919 v Boskovicích. Studoval latinu a českou literaturu na filozofické fakultě v Brně a filozofii na Velehradě. Zde složil roku 1942 řeholní sliby. V roce 1946 byl poslán na teologická studia do holandského Maastrichtu, kde 22. 8. 1949 přijal kněžské svěcení. V roce 1950 doplnil svá jezuitská formační studia v italské Florencii. V roce 1951 bylo zřejmé, že se do vlasti nebude moci vrátit. Pokračoval tedy ve studiích v Římě, kde obhájil doktorskou práci a začal vyučovat východní a patristickou teologii. V roce 1961 byl jmenován profesorem. V letech 1951–1989 byl spirituálem Papežské koleje sv. Jana Nepomuckého v Římě. Spolupracoval také s Vatikánským rozhlasem. Jeho české páteční promluvy byly překládány i do mnoha dalších jazyků. V březnu 1995 vedl duchovní cvičení (exercicie) papeže Jana Pavla II. a římské kurie. Kardinálské kolegium jej vybralo, aby 18. 4.

2005 v Sixtinské kapli pronesl poslední promluvu ke konkláve před volbou papeže, v níž byl nakonec zvolen Benedikt XVI. Samotné volby se vzhledem ke svému věku neúčastnil. Od roku 1991 žil a pracoval v Centro Ezio Aletti v Římě. Ve svých pracích se zaměřoval na teologii křesťanského Východu. Prezident Václav Havel ho vyznamenal za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva Řádem T. G. Masaryka. Italský prezident Carlo Azeglio Ciampi mu zase v roce 2003 předal nejvyšší vyznamenání za zásluhy v oblasti kultury a umění. Kromě Ceny Františka Palackého in memoriam mu Univerzita Palackého v roce 1997 udělila titul doctor honoris causa.

-tch-, foto archiv ŽUP

Noví profesori UP

Ve Velké aule pražského Karolina se 30. 4. uskutečnil slavnostní akt jmenování nových profesorů, při němž prezident Václav Klaus předal celkem 68 jmenovacích dekretů. S účinností od 1. 5. je obdrželo také pět nových profesorů UP: prof. Jana Burešová, CSc., jmenovaná pro obor Historie, prof. Jana Kašpárková Ph.D., jmenovaná pro obor Biofyzika, prof. Zdeněk Dvořák, Ph.D., jmenovaný pro obor Biochemie, prof. Ivo Jirásek, Ph.D., jmenovaný pro obor Kinantropologie, a prof. Milan Navrátil, CSc., z Katedry buněčné biologie a genetiky PĚF, jmenovaný pro obor Botanika.

V minulém čísle jsme přinesli krátké portréty prvních tří nových profesorek a profesorů; nyní představujeme zbývající dva:

Prof. PhDr. Ivo Jirásek, Ph.D.

Fakulta tělesné kultury, Katedra kinantropologie a společenských věd

Obor: Kinantropologie

Vědecká a výzkumná specializace: Filozofická kinantropologie (filozofické analýzy tělesnosti, pohybu, hry, prožitku aj.)

Prof. I. Jirásek je hlavním autorem 50 a spoluautorem 3 vědeckých publikací, z toho v zahraničí 17; citovanost: 169 (ČR a SR) + 31 (zahraničí).

Významné publikace z posledních pěti let:

- Jirásek, I. (2005). *Filozofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 355 stran.
- Jirásek, I. (2007). Extreme sports and the ontology of experience. In M. McNamee (Ed.), *Philosophy, Risk and Adventure Sports* (pp. 138–148). London and New York: Routledge.
- Jirásek, I. (2007). An experience and Heidegger's analysis of authentic existence. In H. Sheridan, L. A. Howe, & K. Thompson (Eds.), *Sporting reflections: some philosophical perspectives (Sport, culture & society, Vol. 8)* (pp. 154–170). Oxford: Meyer & Meyer Sport (UK) Ltd.

Zatím poslední kongresovou přednášku na téma *Cultural and social influence on shape of philosophy of sport: the case of phenomenology* přednesl prof. I. Jirásek v rámci 6th Annual Conference British Philosophy of Sport Association. University of Dundee, Velká Británie, březen 2009.

Prof. I. Jirásek vede čtyři postgraduální studenty v oboru Kinantropologie. Přednáší filozofickou kinantropologii (předměty filozofická antropologie, filozofie tělesné kultury, etika tělesné kultury, filozofie přírody, základy religionistiky na Fakultě tělesné kultury UP. Je proděkanem FTK pro vědu a výzkum.

-red-, foto archiv prof. I. Jiráska

Prof. RNDr. Milan Navrátil, CSc.

Přírodovědecká fakulta, Katedra buněčné biologie a genetiky

Obor: Botanika

Vědecká a výzkumná specializace: Biologická diversita a genetická variabilita rostlinných virů a fytoplazem a jejich mikroevoluce; Molekulárně-genetický základ interakce virus – hostitel; Molekulární epidemiologie vybraných fytopatogenů

Prof. M. Navrátil je autorem/spoluautorem 96 vědeckých publikací, z toho v zahraničí 67; citovanost: 169 (z toho 118 na Web of Science).

Významné publikace z posledních pěti let:

- Navrátil, M., Šafářová, D., Karesova, R., Petrzik, K. (2005): *First incidence of Plum pox virus on apricot trees in China*. Plant Disease 89: 338.
- Gadiou S., Šafářová D., Navrátil M. (2008): *Genetic variability of Plum pox virus isolates in the Czech Republic*. European Journal of Plant Pathology 121: 513–517.
- Navrátil, M., Válová, P., Fialova, R., Lauterer, P., Šafářová, D., Stary, M. (2009): *The incidence of stolbur disease and associated yield losses in vegetable crops in South Moravia (Czech Republic)*. Crop Protection 28: 898–904.

Dosud poslední kongresovou přednášku na téma *Genetic and biology diversity of Pea seed-borne mosaic virus* přednesl prof. Navrátil v průběhu konference „Plant virus control employing RNA-based vaccines: A novel non-transgenic strategy“, September 11–12, Helsinky, Finland.

Prof. M. Navrátil vede tři postgraduální studenty v oboru Botanika se zaměřením na molekulárně-genetické aspekty interakce virus-hostitelská rostlina. Přednáší Molekulární biologii 1 a 2, Molekulární biologii a genetiku mikroorganismů, Obecnou virologii, Speciální virologii na Přírodovědecké fakultě.

-red-, foto -mo-

Z laudatia prof. Pavla Ambrose, Th.D.:

„(...) Špidlíkovo dílo představuje unicum (jedinečnost) v teologické reflexi v druhé polovině 20. století. Pokračuje v práci Iréne Hausherra a je věrný jeho odkazu při studiu spirituality patristické éry a spirituality křesťanského Východu. Rozvíjí toto studium zcela novým způsobem v oblasti studia spirituality slovanských národů. Plně ponořen do tohoto kontextu a schopný zároveň vystihnout originalitu slovanského světa přispěl velmi významným způsobem k jejímu poznání a rozšíření ve smyslu inkulturace. Podařilo se mu oprostít svým studiem celou tuto oblast od předsudků tím, že výsledky svého studia vnesl do zcela nového kulturního kontextu. Kardinál Špidlík rozvinul novou metodu studia a nový způsob přemýšlení o tom, co dosavadní věda přinášela. Osvojil si epistemologická kritéria východní teologie, podle kterých poznání je spojeno se vztahem, tj. poznání se přibližuje pravdě díky jejímu agapickému principu.

Pravda je především živá a jako taková nemůže být abstraktním pojmem, ale principem, který vše obsahuje. Abychom ji poznali, nestačí racionální poznání, ale je třeba také intuitivní poznání, které v sobě obsahuje vztah s jiným. Každé bytí nemůžeme zcela pochopit jen prostřednictvím poznání jako myšlenky, ale prostřednictvím živoucího poznání, nebo spíše jako „poznání-život“, kterého se dosahuje v okamžiku, když naše Já se neuspokojí kontemplací předmětu, ale žije prostřednictvím tohoto objektu, žije s ním. To platí jako pro poznání věcí, ale tím spíše pro poznání osob. Osobu nemůžeme uzavřít do vztahu poznávající – poznávaný jako objekt. Osobu tak nikdy nemůžeme poznat. Osoba vyžaduje naprostou rozdílnost, která tíhne k jednotě. Proto je nemožné ji zcela uchopit, zmocnit se jí, protože tomu se bude bránit, nemůže zůstat izolovaná.

A proto základním principem poznání je přátelství, vztah sympatie vůči poznávanému. Tak se odhalují tisíce vztahů a vazeb, které věci tvoří se vším existujícím a které často zůstávají skryté, když je izolujeme a kontrolujeme koncepty a pojmy. Špidlíkovo dílo je příkladem, jak se dívat na druhého a jak se mu přiblížit. Představuje vizi zcela jiného principu jednoty a společenství, které je dnes zvláště cenné a žádané, když se svět zmitá v problémech multietnického národního a náboženského soužití (...)

Cena Františka Palackého in memoriam ...

dokončení ze str. 1

velmi srozumitelným i lidem vzdělaným v jiných oborech. Prof. Pavel Ambros vzpomněl mj. na podporu, které se od kardinála Špidlíka dostalo olomoucké teologické fakultě, zejména jeho iniciativu při realizaci projektu Centra Aletti v Olomouci. V souvislosti s jeho myšlenkovým odkazem zdůraznil inspiraci, kterou dnešní až příliš analytické společnosti kardinál Špidlík svým dílem a životem nabízí – důraz nejen na rozum, ale i „hlas srdce“, intuici a schopnost důvěřovat sobě navzájem.

Součástí slavnostního aktu bylo promítnutí krátké přednášky kardinála Špidlíka a vystoupení Olomouckého žestového orchestru. Přítomni byli také někteří z předchozích laureátů Ceny, stejně jako zástupci Neratovic a Hodslavic, tedy obcí nejvíce spjatých s životem a tvorbou Františka Palackého.

Na kardinála Špidlíka s úctou vzpomínají nejvýznamnější představitelé katolické církve, kteří vždy neopomenou zdůraznit jeho optimismus a smysl pro humor. Papež Benedikt XVI. o něm při posledním rozloučení v bazilice sv. Petra v Římě prohlásil: „Velcí lidé víry žijí ponoření do milosti, mají dar vnímat pravdu se zvláštní silou, a tak mohou procházet i těžkými zkouškami, jako jimi prošel Otec Tomáš Špidlík, bez ztráty důvěry, a dokonce si přitom uchovat smysl pro humor, což je určité znamení inteligence, ale také opravdové vnitřní svobody.“

Cena Františka Palackého byla zřízena k příležitosti dvoustého výročí narození Františka Palackého 14. června 1998. V minulosti se stali jejími držiteli například vynálezce rovnátek prof. Milan Kamínek, historik prof. František Šmahel nebo biolog prof. Oldřich Nečas. -mav-, -chat-

Vzpomínkový večer k výročí prof. Františka Kopečného

V závěru března tohoto roku se pod záštitou Katedry bohemistiky FF UP uskutečnil vzpomínkový večer ku příležitosti stého výročí narození prof. Františka Kopečného, od jehož smrti uplynulo již dvacet let. František Kopečný je velmi významnou osobností české lingvistiky a slavistiky. Ohnisko jeho zájmu spočívalo zejména v etymologii a dialektologii, ale neopomíjel ani syntax a morfologii. Byl žákem bohemistů Františka Trávníčka, Bedřicha Havránka a Oldřicha Hujera.

Jeho život je částečně spjat s Prostějovem, kde navštěvoval gymnázium, na němž později sám učil, s Brnem, kde na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity vystudoval češtinu a němčinu, a s Olomoucí, kam přišel vyučovat; působil na Filozofické i Pedagogické fakultě UP. Doktorát filozofie získal roku 1935, dva roky po skončení války se habilitoval a v roce 1949 přešel do Slovenského ústavu Československé akademie věd. Tady se podílel na přípravách vzniku staroslovenského slovníku.

Úvodní slovo, v němž byly zmíněny jednotlivé životní etapy Františka Kopečného, pronesl dr. Ondřej Bláha. Prof. Edvard Lotko se pak s posluchači podělil o svou osobní vzpomínku, kterou doplnil magnetofonovým záznamem. „Co pro mne znamená dílo Františka Kopečného“ zaznělo z úst prof. Oldřicha Uličného a přednáškovou část uzavřel dr. Miroslav Vepřek, jehož příspěvek se zaměřil na Kopečného etymologické a slavistické práce v časopisu Slavia.

Konference se nesla ve velmi příjemném a přátelském duchu. Pozváni přijali tři Kopečného synové, kteří doplnili některé nejasnosti z života a přidali i pár dalších zážitků se svým otcem. Ani jeden z nich však nešel v jeho šlépějích. Václav Kopečný, druhý nejstarší ze synů, laskavě zapůjčil

Setkání se zúčastnili mj. (zleva) František Kopečný - nejstarší syn prof. Kopečného, organizátoři semináře doc. B. Bednářková a dr. O. Bláha, a referující prof. E. Lotko

rodinné fotografie, z nichž byla vytvořena malá koláž, jež obrazově doplňovala celý program.

Tento vzpomínkový podvečer pak byl zakončen sklenkou vína, poděkováním všem třem synům a příjemným debatováním všech zúčastněných.

M. Navrátilová, foto archiv katedry

VYDAVATELSTVÍ • VYDAVATELSTVÍ • VYDAVATELSTVÍ

Červnová produkce

Pedagogická fakulta

- *Výroční zpráva PDF za r. 2009.* Vydáno na CD. Neprodejné

Filozofická fakulta

- Lazorčáková, T.: *Studium Forum – příběh divadla.* 1. vyd., 232s., 129 Kč
- Šaradín, P.(ed.): *Contemporary European Studies, Vol. 3, Nr. 2, 2008.* Dotisk, 72 s. Neprodejné
- Šaradín, P.(ed.): *Contemporary European Studies Vol. 4, Nr. 2, 2009.* 78 s. 137 Kč
- Černý, J.: *Romanica Olomuncensia, Vol. 22 (2010) – Supplementum.* 116 s. 211 Kč

Fakulta tělesné kultury

- Zháňel, J. (ed.): *Aplikace vědeckých poznatků v tenise.* Vydáno na CD. Neprodejné

- Bednářová, H. (ed.): *Aktivní v každém věku IV.* 1. vyd., 74 s. Neprodejné
- Miklánková, L.: *Tělesná výchova metodicky, bezpečně a efektivně.* 1. vyd. 66 s. Neprodejné

Přírodovědecká fakulta

- Mikeš, J., Vanžurová, A., Hinterleitner, I.: *Geodesic Mappings.* 1. vyd., 306 s. 300 Kč
- Slouka, J., Fryšová, I., Cankář, P.: *Průvodce některými úvodními kapitolami organické chemie. 2., uprav. vyd., 168 s. 154 Kč*

Ostatní

- Korda, J.: *AFO 45.* 1. vyd., 300 s. Neprodejné
- Lošťáková, D., Patoková, L.: *Knihovna a architektura 2009.* 1. vyd., 72 s. Cena v jednání -věch-

Změna prodejní doby a uzavření prodejny skript a odborné literatury VUP

Upozorňujeme, že v termínech **od 7. 6. – 9. 7. a od 16. 8. do 10. 9.** bude prodejna skript, učebnic a odborné literatury Vydavatelství UP otevřena následovně: **pondělí–čtvrtek 9–12 hod., 13–15. 30 hod., pátek 9–12 hod., 13–15 hod.;** ve dnech **12. 7.–13. 8. bude v prodejně ZAVŘENO.** Internetový obchod bude zajišťován bez omezení i v době uzavření prodejny.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Vražda české vědy. Kolaps akademie. (...) Taková slova zaznívala v reakci na zavedení nové metodiky pro hodnocení výzkumných institucí. Kritizovaný systém, který zavedla vládní Rada pro výzkum, vývoj a inovace, si brzy vysloužil přezdívku kafemlejnek. Peníze určené na chod akademie, vysokých škol a dalších výzkumných pracovišť se s jeho pomocí měly rozdělovat spravedlivěji než dosud. Jenže nový systém hodnocení má mnoho úskalí. Řada vědců proti němu začala ostře protestovat. Před dvěma týdny předseda vlády po dlouhých odkladech jmenoval novou Radu pro výzkum, vývoj a inovace. (...) Metodika je špatná a nemůže v současné podobě dál existovat, říká nekompromisně Pavel Hobza z Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd. (...) „S kompletním rušením metodiky bych nespěchal,“ brzdí naopak odhodlaní kolegů Tomáš Opatrný, proděkan pro vědecké a výzkumné záležitosti z Palackého univerzity v Olomouci. Přitom zdůrazňuje, že body za články v kvalitních časopisech velmi dobře korelují s tím, jak je dané pracoviště vědecky silné. „Přestože nemůže být kafemlejnková metodika nikdy dokonalá, je otázkou, čím ji okamžitě nahradit,“ podotýká profesor Opatrný. Určité úpravy stávajícího systému hodnocení výzkumných institucí navrhuji všichni oslovení členové nové Rady. (...) Metodika má řadu nedostatků. Nezhledňuje například rozdílnou finanční náročnost jednotlivých oborů. Jeden fyzikální experiment může stát miliony, matematikovi naopak postačí k práci třeba jen počítač. Boudou se také i velmi „měkké“ výsledky typu vylepšení softwaru nebo užitečný vzor (jakýsi předstupeň patentu), které člověk mnohdy zvládne vytvořit za odpoledne. Jejich chrlení se tak může vyplatit více než napsání jednoho článku do prestižního časopisu. (...)

In: Lidové noviny, Věda výzkum, 25. 5., E. Hniková: „Vylepšíme kafemlejnek, slibují radní“

Oznámení + Pozvánky

Katedra biochemie, Katedra botaniky PřF a Konferenční servis UP pořádají

3rd International Plant NO Club

Třetí dvouročník mezinárodní konference zaměřené na studium oxidu dusnatého (NO) v rostlinách

Uskuteční se ve dnech **15.–16. 7. 2010** v prostorách **nové budovy PřF UP na Envelopě**

Další informace na <http://pnog2010.upol.cz/>.

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá

Antonio Vivaldi: *Stabat mater Nisi Dominus, Concerti*

Účinkuje **Musica Florea.**

Umělecký vedoucí M. Štryncl; M. Cukrová – alt.

Kaple Božího Těla Uměleckého centra UP,
3. 8. v 19.30 hod.

Letní škola slovenských studií 2010

Letní škola slovenských studií (LŠSS), která letos proběhne ve dnech **24. 7.–21. 8. v Uměleckém centru UP**, nabízí zahraničním zájemcům kurzy českého jazyka, podle individuálního zájmu také kurzy jiných slovenských jazyků, zejména ruštiny a polštiny. Kurzy jsou určeny vysokoškolským učitelům, lektorům, studentům českého jazyka a literatury, obecněji zaměřeným slavistům, překladatelům, novinářům, obchodníkům i všem ostatním zájemcům o český jazyk, literaturu a kulturu. Absolventi obdrží osvědčení (certifikát) s dosaženou jazykovou úrovní o absolvování kurzu celoživotního vzdělávání na UP; od roku 2007 nabízí LŠSS FF UP studentům možnost získat mezinárodní certifikát Evropské unie.

Více informací na www.ecl-test.com.

Děkanka Právnické fakulty UP v Olomouci vyhlašuje

výběrové řízení

na pozice akademických pracovníků PF UP asistent, odborný asistent

– obory: **Obchodní právo, Římské právo**

Předpoklady: znalost nejméně jednoho světového jazyka, znalost práce na počítači, občanská bezúhonnost, při výběru z řad uchazečů budou upřednostňováni účastníci s odpovídajícími akademickými a vědeckými tituly.

Příhlášky písemně, doložené strukturovaným životopisem a přehledem dosavadní praxe včetně kopií příslušných dokladů zašle na adresu: Právnická fakulta UP, personální oddělení, tř. 17. listopadu č. 8, 771 11 Olomouc (tel.: 58 563 7531, fax: 58 563 7506, www.upol.cz/fakulty/pf/uredni-deska-pf/). Termín přihlášek: **nejpozději do 15. 7. 2010**, termín výběrového řízení: 2–6. 8. 2010.

Intenzivní kurz čínských studií

Konfuciova akademie UP pořádá

dvoutýdenní letní intenzivní kurz čínských studií v termínu **od 2. do 13. 8. 2010 (pondělí až pátek).**

Další informace, přihlášky a kontakt: Konfuciova akademie UP, tel.: +420 585 631 256, e-mail: konfucius@upol.cz, <http://konfucius.upol.cz/vitejte/kurzy/prazdninove-kurzy>.

Provozní doba menzy o prázdninách

Menza 17. listopadu bude od 19. 7. do 6. 8. uzavřena z důvodu výměny hlavního rozvaděče el. energie, provádění malířských a natěračských prací. V období od 1. 7. do 16. 7. a od 9. 8. do 31. 8. bude zajištěn výdej obědů v pracovní dny od 11.30 do 14.00 hod., minutových jídel od 11.00 do 14.00 hod. v Menze 17. listopadu. Ve stejném období bude provozní doba bufetu Menzy 17. listopadu od 7.00 do 14.00 hod. **Menza Neředín, výdejna RUP a PřF** budou od 1. 7. do 31. 8. uzavřeny, **výdejna Šmeralova** bude uzavřena od 24. 6. do 17. 9. **Hlavní pokladna Menzy 17. listopadu** bude od 19. 7. do 6. 8. 2010 uzavřena. Od 1. 7. do 16. 7. a od 16. 8. do 31. 8. bude provozní doba pondělí–čtvrtek od 11.30 do 13.30 hod.

Vítězné práce Literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého

Literární soutěž pro studenty UP každoročně hledá a odměňuje mladé talenty, kteří se věnují tvůrčímu psaní v oblastech próza, poezie a drama. Letošní 16. ročník přinesl opět mnoho kvalitních prací a odborná porota rozhodně měla z čeho vybírat. Na prvním místě v kategorii próza se umístil stejně jako loni student oboru dějiny výtvarných umění Michal Vyhlídal s povídkou Křídlení, v kategorii poezie zvítězila Vanda Kuběnová z Katedry psychologie. Přinášíme vám ukázky z děl obou autorů.

Michal Vyhlídal Křídlení

(...) Rezává kocour, jehož barva se leskla na světle jako zlato, jakmile opatrně vylezl z keřů a protáhl se, ucítil zvířený vzduch a vzpomněl si na kosa v tujích, kteří však spali; zobáčky schované v černém peří; a možná jim snové bubliny odlétávaly od hlavy. Elegančně prošel kolem zakrslých smrčků, kolem bílého křemenu a skrz maliní vyskočil na plot. Teprve až se otočil, uviděl celou scenerii, ze země nezřetelnou. Kolem světla kmitaly tisíce drobných křídel; prášek odrážel světlo; a barevná oka na křídlech pulzovala, otevírala se a zavírala; z dálky se motýli jevíli skutečně jako padající listy s jednou stranou osvětlenou a druhou ve stínu; mraky a houfy, hejna a shluky tykadel a sosáček a chlupatých křídelek sem přiletělo z luk a lesů, protože dům stál v údolí, ohraničeném loukami a jehličnatými lesy. Jak asi vypadala zahrada z louky naproti? – Světlo proniká kdejakou skulinkou a září ve tmě jako Boží pravda, tudíž jistě proniklo javory a taková šedavka, zrovna vylézající na stéblo trávy, v okamžiku, kdy uvidí paprseček světla, kdy se jí zaleskne o očko a opře se do tykadel, osvětlí její pigmenty, tělíčkem jí zavibruje a zachřestí a omámená umělým světlem letí a letí a letí, až dorazí do zahrady a celá blažená, že dostala pozvánku na dnešní křídlení, šustí k žárovce, aby ji políbila a věnovala luční polibek, poté se opije tím světelným opojením; možná si říká: jsem jak opilá, jako bych se nacucala silného nektaru, ach, hlava se mi motá, svět se mi naklání; a v nevědomí padá na železný kornout, jenž její tělíčko se vším komfortem dopraví do sklenice s chloroformem; tam už spí a spí, a usne věčným motýlím spánkem, blažená a utetelená, že dostala svou pozvánku a svou minutu slávy si prožila. Žádný motýl si neuvědomí, že jeho sláva teprve začíná, jako to bývá u slavných malířů – sláva je započata smrtí; jejich šat – stříh a barva – bude vztyčen ve skleněných vitrínách, kde podle rozdělení do čeledí se jim přidělí cedulka s latinským jménem, lokalitou, datem a značkou, zda se jedná o dámu či o pána; vědci si je budou prohlížet a fotit, psát o nich publikace; „Ach, pane kolego, vy jste chytil Daphnis nerii L.“ – „Ano, chtěla tomu náhoda, pane kolego.“ – „Ale, jak jste to dokázal?“ – „Vzácný motýl, opravdu vzácný!“ – „Ach!“ – „A podívejte se na toho Euplocamus anthracinalis; žije v bukových choroších.“ – „Och, pane kolego, no, to je nádhara.“ – „Přijedte v srpnu, to létají a zajdeme si společně zachytat, co říkáte?“ – „Ó, velice rád, pane kolego, velice rád.“ – „To víte, málokdo vlastní tak zachovalého strakáče březového v takové velikosti.“ A motýli budou vypínat svá křídla, dávat na obdiv svou krásu a vědci se budou dohadovat, zda se skutečně jedná o ten druh, zda to přece jen nebude druh jižní a tak dál, a tak dál. Ale všeho do času, všeho do času, myslel si, když seděl na kůře javoru

a pozoroval celou tu komedii; pro slávu si krátil své mládí, a dobrovolně, pomyslel si a pošoupl se kousíček stranou. A znovu se z otevřeného okna začala sypat ta cizí jména a pojmenování, opět padala do růží, které zplaněly, a do ibišků, ale usedala i na tělíčka létajících motýlů, na tělíčka bekyň a píďalek, jako nepozorované a jen tak náhodou, jakoby nic padá prach na nábytek. A kocour? Už toho bylo moc, nemohl dál vydržet tak chaotický a prokřídlený večer; šustilo mu z toho v hlavě; seskočil z plotu a utíkal do kotelný spát; vždyť nějakého toho konipáska si uloví zítra. Ale v zahradě se svítilo dál; a ještě chvíli bude. Sklenice se plnila; kmit, kmit, kmit, kmit kolem mürolapu; a v tujích spali kosi nerušeně dál; v lesích skoro vůbec nešumělo, protože byl dusný večer a nefoukalo; furcula – spadlo na prodávavý list proskurníku a acronista upadlo do růží; přesto, ještě chvíli, ještě chvíli – ještě já, a já, ne, já – kmit, kmit a let, let, let; kolik shonu, kolik shonu; a ťukání a vášnivě polibky pro žárovku nebralo konce; a macrothylacia se vzduchem vznesla jako bublina, a spadla do modrých sasanek, jako opilí motýli do sklenice. Slova padala do zahrady a noční motýli do sklenice s chloroformem; slova zanikla, vpila se do zeleně a motýlí tělíčka ochable ležela dál, až do rána. Ale v tom křídlení, v tom shonu se z kůry vzneslo něco velkého; roztáhlo to křídla a vzneslo se do vzduchu; pozorovatelé bral dech ten kslávehon. Lišaj smrtihlav celou dobu seděl na kůře javoru a celou událost pozoroval; v tom ze sebe vydal podivný pištivý nářek, jako by říkal: vy pošetlčil, zamával svými křídly od medu a přeletěl celou zahradu; jeho umrlčí lebka na zádech prosvítla a lišaj opět vydal ze svých útrobu pištivý nářek, podobný myši, protože jen tento motýl se dlouho vyvíjí; housenky dlouho rostou, při kuklení si zalézají až půl metru do země, kde se zakuklí do hliněného pouzdra velikosti kachního vejce; potřeba tolik síly, potřeba tolik umu a prahnutí po životě a život je tak krátký. A jako by zanařikal: vy pošetlčil, sebevrazil, za minutu slávy dáte všanc svůj život, za posmrtný život ve vitrínách se necháte zadusit, za svůj šat, za svůj šat, vy pošetlčil, pošetlčil jste!, a odletěl daleko do zámeckých parků a hustých lesů, protože smrtihlav zná cenu motýlího života, do jehož zrodu vkládá veškeré své síly, které se v tom tělíčku dají najít.

A mladý Váchal u stolu usnul; hlava mu klesla na otevřenou knihu s vyobrazenými motýly; neprobudila ho ani zmatená bekyně, jež zalétla otevřeným oknem za závěs a barvila ho do ohně; chtěla do vitríny, chtěla být slavná.

Možná, že se blanité víčko přece jen stáhlo, když zahradou proletělo to mocné zapištění, ten nářek; ale kosi spali dál – za rozbřesku přece musí někdo zpívat. (...)

Připravil T. Chalupa

Vanda Kuběnová

Máky

Okraje polí zkrvavěly
jak by se o ně kdosi pořezal
to máky planou
láskou zahořely

a v dálce ze země prameny tryskají
jak velká křídla stříbrných ptáků
do ohně ještě přilévají
té marné lásky planých máků

Otevři

otevři, bolest jde
jablka trhat
když tě tu nenajde
přijde ta druhá

přijde ta druhá
a ta tě zná
černýma rukama
strašná a vítězná

jde bolest temná tak
že jako lampa svítí
že shoří jako pták
ten koho bude mít

Listopad

náhle nám vítr sfouknul mlhu z ramen
blankytný plamen vzňal se z kaluží

žebrák jenž včera klopýtnul žalem
přisahal lásku na růži

ovečky v rouchu zlatistém
a krajky větvoří na nebi přečistém

a malý hnědý kůň
utekl mlžným závojem

však rychle zase setmělo se
zasyčel lijavec

bída nás chytá za pačesy
a nebi klně kulhavec

Vzkaz

podzimní růže, zmrzlé
nevoní
mně taky touha
zmrzla na dlani

a zmrzlé dlaně tolik pálí
a sluníčko se nekutálí
přimrzlo kdesi v údolí

spálená růže jistě smí
být pro nás poslem smíření
už nevoní, už nezraní

Musí studenti a absolventi škol platit pojistné na sociální zabezpečení?

Na svých internetových stránkách informuje Česká správa sociálního zabezpečení studenty a absolventy škol o tom, zda, kdy a za jakých podmínek jim vzniká povinnost platit pojistné na sociální zabezpečení. Od 1. 1. 2010 došlo k významným změnám v oblasti důchodového pojištění. Bližší informace viz www.cssz.cz/cz/novinky/.

Kam máte v létě namířeno?

S posledním číslem Žurnálu UP v tomto akademickém roce jsme se rozhodli trochu tématicky odlehčit, a proto jsme se zeptali několika vedoucích pracovníků, jak a kde budou trávit svou letní dovolenou. Můžete se jimi nechat třeba inspirovat ...

Mgr. Petr Bilík, Ph.D., proděkan FF UP,
ředitel Academia film Olomouc

Letošní dovolenou nevidím nijak růžově, syn je ještě malý a já mám dopisovat monografii. Navíc se celé vedení Filozofické fakulty bude věnovat práci na fakultě. Popravdě mě ale vždy nejvíc uspokojovala dovolená na dohled od Olomouce, třeba ve Skřípově v Dražanské vrchovině. Tak snad se tam na pár dní dostanu ...

Prof. Vít Voženilek, CSc.,
prorektor pro informační technologie

Červenec budu mít pracovní, a to v zahraničí. Nejprve kongres v Izraeli (šest referátů a dvě porady) a pak povedu workshop ve Vietnamu. Srpen budu odpočívat a trávit čas s těmi, kterým jsem během roku chyběl. Vedle toho doufám, že navštívím všechny příbuzné a známé, které jsem zanedbával. No a stále mezi tím budu pracovat – pro katedru, pro rektorát, pro projekty, pro výuku...

Doc. Vít Zouhar, Ph.D.,
prorektor UP pro studijní záležitosti

Dovolenou budu letos trávit s rodinou: nejprve si uděláme výlet na chorvatský Pag a v druhé části dovolené budeme na chalupě na Dražanské vrchovině.

RNDr. Hana Dziková,
ředitelka Vydavatelství UP

Celá dovolená bude v aktivním duchu. Začala jsem sjezdem Sázavy. To bylo dost kvalitní, protože „to opravdu teklo“. První červencový týden bude následovat „týden plný pohybu s moderními ženami“ v chorvatském Igrane. Následovat bude týden s manželem a přáteli na kolech v jižních Čechách a potom se již opravdu budu těšit do práce. Přeji i všem kolegům pěknou a smysluplně prožitou dovolenou.

Mgr. Radek Palaščík,
vedoucí Oddělení komunikace UP

Hlavním cílem našeho prázdninového putování bude letos východní Slovensko. Nejprve se sice chystáme na Zemplínskou Šíravu a její okolí, pak ale pár dní strávíme ve vesničce u ukrajinských hranic s názvem Klenová, kde se narodil můj táta a kde jsem už dobrých 15 let nebyl.

Nejvíce bych si ale přál, aby tam nebyl mobilní signál, ale tak zapadlý kout to zase není...

Doc. Jana Marečková, Ph.D.,
děkanka Fakulty zdravotnických věd

Věřím, že ihned v úvodu července se zrelaxuji na kolech s rodinou po České Kanadě. Pak se těším na promoce našich absolventů a na čas, kdy poněkud klidněji usednu k projektové a publikační činnosti. Nu a v srpnu bych ráda dobila baterky na Krétě.

Prof. Lubomír Dvořák, CSc.,
prorektor UP pro regionální rozvoj

Část dovolené, asi deset dní, strávím s manželkou a vnučkou v termálních lázních v Sarváru (Maďarsko), zbytek na chalupě v Nížkém Jeseníku, případně v Olomouci. Přeji také všem kolegům do dovolené příjemný oddech a bezúrazové načerpání nových sil, podnětů i nápadů.

Ing. Jiří Herinek,
ředitel Vědeckotechnického parku UP

S rodinou plánujeme v červenci týden v Itálii v Lignano u moře a cestou se stavíme na pár dnů ve Slovinsku u Bohinjského jezera pod Triglav. Děti jsou ještě malé, takže nahoru bohužel nepolezeme. Na konci prázdnin se chystám s kamarády na skok do Albánie.

PhDr. Rostislav Hladký,
kancléř UP

Moje letní plány na dovolenou jsou letos velmi úsporné. Úplně jasno mám pro termín na začátku srpna, kdy budu s dcerou na Šumavě a hodlám s ní podnikat výlety a relaxovat, zejména sportem. Těším se totiž, že si pořádně zaplaveme, protože dcera bude trénovat na plavecké závody v rámci Junior World Games 2010 v Olomouci. Další program bude naprosto volný, ale určitě hodlám navštívit pár přátel a zbývající letní čas chci trávit výlety na horském kole, běhat a plavat, neboť tělo má jít do rakve v dobré kondici, jak pravil jeden můj strejda. A když to náhodou nevyjde, tak bych chtěl „jak slunce se mít, a nedělat nic, jen bloumat po nebesích“, jak zpívá Hana Hegerová.

PhDr. Pavel Urbášek,
ředitel Archivu UP

Jako každý rok se chystám v létě na chatu, kde budu jen číst, jezdit na kole, chodit do lesa a bourat krb. Taková bude má dovolená.

Připravil O. Martínek
foto archiv ŽUP

Ohlas na názor pana Mgr. Juráska

Ad: „Srážka s knihou“, Žurnál UP č. 29/19, 18. 6., str. 9

Když jsem začala číst názor pana Mgr. Juráska o tom, že učinil zajímavý objev, kterým bylo zjištění, že většina knih v Knihovně UP je ve vynikajícím stavu, myslela jsem, že ho to potěšilo. Už jsem se skoro těšila, že to mohu považovat za pochvalu knihovny. Při čtení dalšího řádku jsem si ale uvědomila, že je to právě naopak. Z vynikajícího stavu knihovního fondu pan Mgr. Jurásek vyvodil, že knihy vlastně nikdo nečte. Navrhl proto k všeobecné diskusi změnu Knihovního řádu, a to: umožnit vypůjčení aspoň na dva dny ven z knihovny i těch knih, které jsou určeny ke studiu pouze v knihovně.

Chtěla bych podat vysvětlení o strategii knihovny. Vzhledem k tomu, že pan Mgr. Jurásek hovoří pouze o Ústřední knihovně, budu se věnovat jen jí. Ve volném výběru je umístěno téměř 100 tisíc knih. Některé jsou v několika exemplářích, hodně jich je však pouze v jednom, což je způsobeno finančními možnostmi knihovny. Podle Knihovního řádu si mohou uživatelé půjčovat knihy z knihovny domů jen tehdy, když jsou ve více exemplářích. Jeden vždy musí zůstat v knihovně pro možnost studia přímo ve studovně. Výjimečně jsou také knihy půjčovány pedagogům a postgraduálním studentům na dobu sedmi dnů, a to jen tehdy, kdy je potřebují nutně pro případ vyučování. Tuto možnost však nemají ostatní uživatelé knihovny.

Ústřední knihovna slouží svým uživatelům od roku 1997 a podle schváleného Knihovního řádu byla zavedena výpůjčka prezenční (pouze ke studiu v knihovně) i absenční (výpůjčka ven z knihovny). Zpočátku jsme umožňovali prezenční výpůjčky i na víkend domů. Zjistili jsme však, že je nad naše možnosti takto vypůjčené knihy získat včas zpět od uživatelů. Většina studentů pak ve studovně čekala na knihu i řadu týdnů. To byl neúnosný stav, který jsme byli nuceni změnit. I pro studenty dálkového studia je nanejvýš nutné, aby knihy určené k prezenční výpůjčce zůstávaly ve studovně. Přijíždějí většinou v sobotu, kdy je knihovna otevřená a z knih určených k prezenčnímu studiu si kopírují ty stránky, které právě potřebují ke svému studiu.

Jsem ráda, že si Mgr. Jurásek všiml, že knihy jsou ve vynikajícím stavu. Neznamená to však, že je uživatelé nečtou. Do studovny jich přijde denně až 3500, jsou to většinou studenti a ti studují v knihovně i z knih, které si nemohou půjčit domů, proto je otevřeno do pozdních večerních hodin. Knihovna vlastní velké množství knih pouze v jednom exempláři, a ty se velmi rychle opotřebovávají. Je potřeba neustále je opravovat, a pokud se z nich ztratí některé stránky, je nutné je doplnit a knihu nechat znovu převázet. Za minulý rok byl věnován na opravu knih obnos 60 tisíc Kč.

Ve skladech Ústřední knihovny je navíc 200 tisíc knih, které se musí do studovny donášet. Pracovníci knihovny při zakládání knih registrují každou scannerem do počítače, aby bylo možno zjistit, jak často se knihy půjčují. Vyhodnocování se provádí průběžně a najdou se knihy, které nejsou vůbec čteny, ty se přesouvají do skladu a na jejich místo se přesunují knihy ze skladu, které jsou naopak velmi často půjčovány.

Knihy, které knihovna zakoupí nebo získá darem, jsou v ní proto, aby se četly. Kdo přijde v průběhu dne do knihovny, vidí spoustu studentů, kteří jsou obklopeni hromadou knih ze kterých čtou, nebo si z nich kopírují potřebné informace. Nad jednou knihou také sedává často i více studentů a učí se a diskutují společně na chodbách nebo v klubovně. Je poznat, že i knihy, ze kterých se čte přímo ve studovně, jsou potřebné a mě těší, že toho uživatelé hromadně využívají.

RNDr. D. Lošťáková, ředitelka Knihovny UP

Aktuální informace z dění naší alma mater
můžete průběžně sledovat i o prázdninách

ZURNAL
ONLINE III

www.zurnal.upol.cz

Doteky času: promoce poprvé a po padesáti letech

Studentský život čerstvých absolventů UP je definitivně minulostí. V těchto dnech drží ve svých rukou spolu s diplomem i vlastní budoucnost, stejně jako i všichni jejich kolegové, kteří svou alma mater opouštějí v předchozích letech. Ti z nich, kteří letos přijali pozvání na Zlatou promoči Lékařské fakulty, se mohli po vzoru studentské hymny radovat podruhé, přesněji po padesáti letech, a ony šťastné, i když prchavé okamžiky zkusit prožít znovu. V univerzitních prostorách se tak naskytla ojedinelá příležitost potkat se alespoň na okamžik s minulostí, současností a budoucností v jednom dni ...

GAUDEAMUS IGITUR

*Gaudeamus igitur,
luvenes dum sumus;
Post iucundam iuventutem,
Post molestam senectutem
Nos habebit humus.*

*Vivat academia,
Vivant professores,
Vivat membra quodlibet,
Vivat membra quaelibet;
Semper sint in flore!*

*Radujme se tedy,
dokud jsme mladí,
po radostném mládí,
po přetěžkém stáří
budem v zemi zakopáni.*

*Ať žije škola,
ať žijí kantoři,
ať žije každý student,
ať žije každá studentka;
ať jsou vždy ověnění!*

Připravila -mav-, foto M. Otava a S. Klesnil

ZURNAL
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Všem čtenářům, autorům a příznivcům
přejeme příjemné prožití letních dovolených
a těšíme se na shledanou
na začátku příštího akademického roku.

Redakce Žurnálu UP

ČERVENEC

1. 7. • V roce **1945** vznikl Výbor pro obnovení olomoucké univerzity v čele s Jaroslavem Ostrčillem.

3. 7. • První předsedkyní nově ustanoveného Akademického senátu UP se v roce **1990** stala Jana Mačáková.

7. 7. • Po odchodu švédské okupační posádky z Olomouce 1650 se do města vrátili jezuité a obnovili vyučování na gymnáziu i univerzitě.

9. 7. • Povodňový příval v roce **1997** zasáhl 21 objektů UP, největší škody napáchal ve Sportovní hale UP.

14. 7. • Vládní nařízení č. 112/1950 Sb., o bohosloveckých fakultách zrušilo Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Olomouci.

21. 7. • Vládní nařízení č. 66/1953 Sb., o vyšších pedagogických školách a vysokých školách pedagogických, transformovalo olomouckou pedagogickou fakultu na samostatnou Vysokou školu pedagogickou s fakultami společenských a přírodních věd.

23. 7. • V roce **1683** zřídili studenti olomoucké univerzity TJ dobrovolnickou legii na obranu města před Turky.

31. 7. • Vládní nařízení č. 57/1959, o pedagogických institutech zřídilo v Olomouci tuto vysokou školu určenou pro vzdělávání učitelů primárního školství.

SRPEN

1. 8. • V roce **1617** opustili téměř všichni studenti Olomouc na protest proti uvěznění dvou studentů vesnickým rychtářem.

1. 8. • V roce **1991** vyšlo nulté číslo univerzitního týdeníku Žurnál UP.

9. 8. • Papež Pius V. schválil v roce **1566** zřízení jezuitské koleje v Olomouci, semináře pro výchovu kněžského dorostu a šlechtického konviktu pro vzdělání urozených mladíků.

10. 8. • Rakouská vláda zrušila v roce **1855** Právnicko-politickou fakultu Františkovy univerzity počínaje akademickým rokem 1855/1856.

13. 8. • Medicínsko-chirurgické studium bylo v roce **1848** odlučeno od Františkovy univerzity a změněno na samostatný ústav – K. k. medizinisch-chirurgische Lehranstalt in Olmütz.

15. 8. • Olomoucké deníky zveřejnily v roce **1945** provolání Za celou univerzitu pro Olomouc, jež podpořilo zřízení plnohodnotné univerzity.

27. 8. • Akademický senát UP schválil v roce 1990 vznik Fakulty tělesné kultury UP.

Připravil -th

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velena.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, http://www.zurnal.upol.cz. Roč. 19, 2009/2010. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava T. Chalupa, O. Martínek. Technická redakce M. Cyprová. Členové redakční rady: T. Opatrný (předseda), L. Bartková, M. Cajthaml, F. Dienstbier, J. Fiala, V. Karásková, M. Kolář, M. Malacká, V. Mihál, P. Neumeister, L. Spirudová, P. Urbášek. MK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 28. 6. 2010. Vychází 2. 7. 2010. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, čj.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.